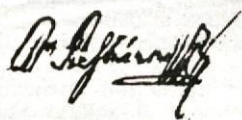

Slovenija

moja država

23. december 1990

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
de oblast
in z njo čast,
ko préd, spet naša boste last!

Plebiscit

Zgodovina, po izkušnjah naklonjena pogumnim in odločnim, bo zapisala, da je bil v nedeljo, 23. decembra, v Republiki Sloveniji izveden plebiscit za neodvisno in samostojno državo Slovenijo. Tako bodo zapisali zgodovinarji. Mi, ki živimo v Sloveniji in ki globoko v zavesti čutimo, da smo zavezani tej deželi in odgovorni za njeno usodo, pa vemo, da se plebiscit ni rodil novembra in decembra tega leta, ko smo javno in legitimno v skupščini sklenili, da ljudsko glasovanje bo, ampak dve, tri leta nazaj, ko se je začela rojevati nova slovenska samozavest, izpričana takrat še s pregrešnimi sanjami o samostojni Sloveniji, pa kasneje z uporno držo naših predstavnikov v Beogradu in odhodom, ko razmere niso bile več vzdržne. Plebiscit se je vedno glasneje rojeval z dopolnitvami slovenske ustave, z deklaracijo o suverenosti Republike Slovenije in z ukinitvami veljavnosti tistih zveznih zakonov, ki so nas vedno bolj utesnjevali in izčrpavali. Nedelja in meseci, ki bodo sledili, bo torej samo logično nadaljevanje nekega procesa, dolge in naporene hoje k samostojnosti in neodvisnosti z globoko humano in kulturno vsebino. Da moramo na plebiscit in se na njem izrečemo po svoji vesti, zavesti in odgovornosti, nas prepričujejo zadnja pošastna beograjska dneva, ko nam je bilo, za našo prevzgojo, zagroženo tudi s silo. Evropa takšnega besednjaka skoraj ne pozna več. Uporabljajo ga le še v Albaniji ter od časa do časa v Sovjetski zvezi.

V taki državi nimamo varne prihodnosti. Dovolj prepričljive in upoštevanja vredne so besede slovenskega političnega vodstva, ki mu gre popolnoma zaupati, da bomo na vse obtožbe najbolj učinkovito, najbolj dostojanstveno odgovorili, če bomo šli na plebiscit in se izrekli za samostojno in neodvisno državo Slovenijo. Javno, z najvišjega organa slovenske oblasti, skupščine, predsedstva in vlade, po plebiscitu zagotavljamo vsem državljanom Slovenije varno in enakopravno življenje, takšno, kot ga pozna in priznava demokratični del Evrope. Na nobeni meji, ki jih javno priznavamo, ne na južni, ne na severni, zahodni ali vzhodni, ne bomo postavljali okopov. Naša volja po povezovanju in sodelovanju, vendar ne na račun državne suverenosti, je iskrena. Ponujamo jo Jugoslaviji in to v okvirih, ki jih bo določila slovenska skupščina in bodo sprejemljivi tudi za naše partnerje. In da ne skrivamo: sposobni smo živeti in preživeti sami, v svoji državi. To je res razumno tveganje, vendar z jasnimi cilji, pred katerimi smo Slovenci v zgodovini že omagali, tokrat pa ne smemo. Odvisno bo od nas, ki smo v nedeljo, 23. decembra, povabljeni na plebiscitarno izrekanje. ● J. Košnjek

Božični uvodnik

Mir, pravičnost, svoboda, dobrot sprava, razumevanje...

Ob prijaznem povabilu gospe urednice, naj za Gorenjski glas napišem uvodnik, mi je spomin nehote ušel nazaj na sedemdeseta leta, ko sem bil v Kranju kaplan. V predbožičnih dneh sva z znanecem prelistavala Glas in se jezila, ker v »praznični« številki ni bilo niti besede o božiču. Boš videl, mi je zatrjeval, stvari se bodo spremenile v desetih, petnajstih letih bo vse drugače. Imel je prav. Že nekaj let v Gorenjskem glasu božič ni več tabu tema. Kot nekdanji Kranjčan in bralec Glasa se tega zelo veselim.

Božični praznik kristjane spominja, da je Bog posegel v človeško zgodovino. Ne s silo takšne ali drugačne moči, temveč z žarom ljubezni. Zato je Novorojeni tako blizu ubogim, zapuščenim, ponižanim, razžaljenim le živo znamenje božje ljubezni.

Janezov evangelij se začne s stavkom: »V začetku je bila Beseda.« Beseda je vedno nekemu namenjena, nekoga nagovarja. Beseda, po kateri nas je Bog nagovoril, je Jezus Kristus. Beseda doseže svoj namen, če ji ljudje prisluhnejo in jo sprejmejo. Radi imamo prijazne, tople, lepe, ljubeznive, bodrilne in druge spodbudne besede. Jezus je takšna beseda ljubezni, ki nagovarja in vabi ljudi, da z njegovo pomočjo premagamo sebičnost, nevhvaležnost, sovraštvo, ujetost v takšno ali drugačno ideologijo in gradimo svet, v katerem bo cvetel mir, svoboda, pravičnost, hvaležnost, dobrot, sprava, razumevanje.

Kako zelo drugačno je včasih naše življenje! Zato je božič za verne ljudi najprej povabilo k spreobrnjenju in k drugačnemu življenju...

Božični praznik ima bogato in zanimivo zgodovino, ki sega v četrto stoletje po Kristusu. Obhajali so ga 25. decembra, ne da bi vedeli za natančni datum Jezusovega rojstva. Ta dan je bil v rimski državi praznik boga sonca Mitre in dan zimskega sončnega obrata. Cerkev je praznik prevzela in mu dala novo vsebino.

Jaslice poznamo vsi, mnogi jih imamo doma. Prve jaslice je v 13. stoletju postavil sveti Frančišek v Assisiju in to z živimi osebami. Drugi so ga začeli posnemati in v kratkem času so se razširile povsod.

Božično drevo prav tako izhaja iz predkrščanskih časov, ko so ljudje lomili zelene veje, da bi pregnali mrzlo zimo. Ob jaslicah so ga v 16. stoletju začeli postavljati protestantje na Nemškem. V katoliške cerkve in domove je božično drevesce prišlo šele v prejšnjem stoletju.

Tudi božično obdarovanje je starejše od praznika. V rimski državi so gospodarji na ta dan nagradili svoje podrejene. Krščanska vsebina je globlja: Kristusovo rojstvo prinaša veselje, ki ga želimo deliti z drugimi, zato jim prinašamo darila.

Vse to in še marsikaj drugega je torej božič. Njegovo krščansko sporočilo o miru, upanju in odrešenju je staro 2000 let. Vse oblike praznovanja izražajo takšna pričakovanja. Nagovorjeni smo torej vsi. Verni in tudi neverni, posamezniki, skupnosti, družine, družbe, narodi in države.

Bralcem Gorenjskega glasa želim, da bi božično sporočilo sprejeli tudi letos in v njem našli oporo za svoje življenje in delo. V skladu s svojim osebnim prepričanjem, vero ali nevero.

Letošnji praznik Kristusovega rojstva sovpada z rojstvom nove, samostojne in poblebiscitarne države Slovenije. Namenimo ji prijazno besedo in prisrčen sprejem. Storimo vse, da bomo v njej vsi živeli v miru, sreči, razumevanju, duhovni in gmotni blaginji. Naj jo spremlja božji blagoslov.

Želim vam vesel božič!

Janez Gril

Cenjenim gostom
in poslovnim
sodelavcem
želimo vesele božične
in novoletne praznike

Senčur
Delavska 18
tel.: 064/41-321

ljubljanska banka

Gorenjska banka Kranj

GORENJC IN BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Vesele božične praznike vam voščimo

Uredništvo

Naslednja - novoletna številka - bo izšla
v petek, 28. decembra.

NOV NOČNI
LOKAL V TRŽIČU

ROBINSON
club TRŽIČ

DETELJICA
(v novem delu prodajnega
centra)

petek, 21. 12. 1990,
nastopa SIMONA WEIS

nedelja, 23. 12. 1990,
PREDNOVOLETNI PLES
SREDNJIH ŠOL od 17. do 24. ure

Maks Prezelj o partizanskem Božiču:
Kot otroci smo bili

Avtobus je počasi rinil po ovinkasti cesti proti Pokljuki. Vse več je bilo snega na cesti in na smrekah. Ravna, visoka, trdna in gosta poključna smreka. Stradivarke bi lahko delali iz nje, tako resonanco ima, pravijo. Obeta se prekrasen dan. Meter snega in sonce na Pokljuki - ne moreš si zamisliti lepšega zimskega dne.

Pri spomeniku na Goreljku nas bo spet veliko. Trije avtobusi so polni nekdanjih borcev in aktivistov. Čas jim ni naklonjen, zato se ob takih priložnostih v še večjem številu odzovejo. In Pokljuka je vendar tako njihova, tako partizanska. Tu ni bilo belih, domobrancev. Sem gor si niso upali. Tistikrat v Lovčevem hotelu so jih obklopile nemške specialne enote v belih pelerinah, na smučeh. Devetinsedemdeset jih je padlo. Nekaj za tramovi in zidovi Lovčevega hotela, drugi so popadali v sneg ob preboju, izkpravavili kje za nizkimi vejami smrek. Leto 1943 je šlo h kraju. Čez štirinajst dni bi bil Božič. Praznovali bi ga, kot so ga vselej. Morda bi se spustili v vas, do Podjelja, Koprivnika, Gorjuša. Same partizanske hiše so bile v teh vaseh. Vse je dihalo s partizani. Pravo pravcato svobodno ozemlje. Ni bilo tedaj matere, gospodinjice na obrobju Pokljuke, ki bi ne mislila tudi na svoje fante v gošči. Za vsakega bi se našel kos potice, žep suhih krhlice, morda celo ta prtina klobasa. In silce žganja tudi! Kdo ga je bil tisti čas bolj potreben, kot prav oni. Ves čas na poti, v snegu, mrazu. In ko so čemeli kje pod smrekami na straži, so bili sami kot jaslice. Partizanske jaslice. Srna, jelen, zajec so bili v njihovem hlevcu, morda tudi kakšna pretegnjena nemška mula. O bili so Jožefi in pastirci...

be Selške in Poljanske doline. Pri Seveljskem mostu je tisto zimo padel njegov soborec in Jože Zupan iz Kočevja doma. Maks je Soro prebredel, on pa je pohitel čez most... Ob takih trenutkih je bilo najhuje. Kot bi izgubil lastnega brata, si čutil. Koliko noči sta skupaj prehodila. Vedno skrajno oprezno, kajti Nemci so proti koncu vojne začeli s pravdo partizansko taktiko in puščali so zasede sem in tja. Nikoli nisi smel dvakrat po isti poti. A hitro si moral pozabiti na vse skupaj, vzeti, kot da smrt mora priti. Včasih pa je le bilo prehudo in morala je padla. Okrog Blegaša nekje je bilo tako hudo. Pa so na čelo kolone postavili harmonikarja, dvignili zastavo in je bila spet dobra volja. Hitro so bili druge volje.

Ko sem včasih spraševala moje borce, kako se spominjajo novoletnih praznikov, kje so bili to, kje ono zimo, se kar niso mogli spomniti.

"Za Novo leto?" je ponavljal vsak, kajti, to vprašanje mu ni šlo v račun. "Ja, ko bi človek vedel! Za Novo leto smo bili navadno že razhajkani, bog ve, kje daleč za desetim bregom. Za Božič pa vem, za Božič smo bili pa... O, to je bilo lepo! Partizanski Božič, veste je bil nekaj posebnega. Takrat ti je bil dom najbližje..."

A kaj mi človek božji govoriš o Božiču, ko ga v članku ni ti z malo začetnico ne upam omeniti. Dajva prestaviva ta Božič na Novo leto...

"Poslušaj, punca, ob Novem letu je bilo že drugače. Takrat so imeli besedo politični komisarji, ki so nam v svojih govorih obljubljali svobodo že to pomlad. Svobodo! Dom! Nič več kolon, nič več neskončnih maršev, prebojev. Mir, svoboda, toplo sonce in korak po ravni beli cesti in ne spodihtanje čez korenine..."

"Za Božič," je znova vsake mu zasijalo v očeh, "smo bili pa na peči, topli, da je kar soppa stala v hiši od naših mokrih oblek in čevljev. Takrat so še beli dali mir..."

Moj сосед na avtobusu se prav tako ogleduje po poključskih smrekah. Kdo ve, kakšne misli mu gredo po glavi. Zagotovo iz tistih najhujših let. Na kaj drugega pa bi ga vendar spominjale veje, pod težo snega upognjene do tla?

Beseda da besedo in kaj hitro ugotovim, da sedi poleg mene zgovoren možak, Maks Prezelj iz Zgornje Davče doma. Vsako leto pride na to proslavo, vendar navadno iz bohinske strani, tokrat pa z blejske. Prešernovec je bil in tu se sreča s svojimi saborci. V četi za zvezo je bil pri štabu Prešernove brigade in zimo 1944/45 je pregazil od Čeplesa do Mohorja nad Kranjem in vse hri-

Da se je kolona ustavila, da si dobi nekaj toplega v kakšni hiši, da je nekdo zaigral na orglice, drugi pritegnil s pesmijo in že sta bila tu smeh, veselje.

Mradi so bili, tako mradi, skorajda še otroci. Najhuje je bilo, ko so v mrazu, v kolonah brez konca morali koraciti mimo hiš. Tako silno so vabila razsvetljena okna hiš... Za njimi si videl mater, brate, sestre, toplo peč, skledo krompirjev v oblikih na mizi. Kako čudovito bi ogreli zmrzle dlani... A morali so dalje, brez miru.

Ce se spominja Božiča? Kako da ne! Najlepši Božič v njegovem življenju je bil tisti štiriinštiridesetega. V Kladju v Žirovskem vrhu, na Pivkovi kmetiji so se držali. Vedno je bil tam štab in v kranjski vojašnici so v spominski sobi Prešernove brigade tudi od tam zanimive fotografije.

"Dekleta, Skojevke z Žirov, so v Kladje s sanmi, s konji pripeljale darila. Vsak je dobil zavitek. In niso jih dale intendantom, da bi nam jih razdelili. Sama so jih delila. Lepo v vrsto smo se postavili in bili najsrečnejši fantje na tem svetu. Kot otroci smo bili. Vsak se je s svojim "pakelčkom" spravil kam v kot in ves nestrpen odpiral, kakšno presenečenje je pripravilo prav njemu eno od žirovskih deklet. Vsak je dobil nekaj suhih hrušk in krhlice, morda celo pol klobase, košček potice, celo cigarete in vsak nekaj spletenege; rokavice, nogavice ali kapo. Zaj sem bil strašno vesel zavitka Drava cigaret. Potem smo menjali med seboj kot otroci."

Spet se je zagledal v sneg. Vsaj toliko ga je bilo tudi takrat v Kladju. Miren Božič je bil tistikrat. Beli iz Gorenje vasi in iz Rovt so ropotali le čez dan, z nočjo so se pa umirili. Sicer so pa imeli postavljene zasede po tistem grdem baju okrog Gorenje vasi. Zvečer so v hiši peli in z mislimi bili doma pri svojih. Nikoli tako zelo kot prav ta večer. ● D. Dolenc

Slovenija moja država

Dr. Jože Pučnik na javni tribuni na Jesenicah

Sami naj odločamo o svoji usodi

Jeseniška socialdemokratska stranka je pripravila javno tribuno o slovenskem plebiscitu. V prepolni dvorani jeseniške skupščine sta poleg gosta dr. Jožeta Pučnika o pomenu plebiscita spregovorila tudi predstavnika socialistične stranke in stranke SDP - Stranke demokratične preneve.

Jesenice, 18. decembra - Dr. Jože Pučnik je v uvodu med drugim orisal politične in družbene razmere v Sloveniji in v Jugoslaviji v zadnjih nekaj letih. Dejal je, da so se prvi dvomi v uspešnost jugoslovanske federacije pojavili že pred časom, da je lani prišlo do razpada jugoslovanske Zveze komunistov, pred dvema letoma pa se je v Sloveniji začelo strankarsko življenje. Tudi na gospodarskem področju je Jugoslavija vedno bolj drsela v krizo, v prihodnosti Jugoslavije pa se je začelo razmišljati tudi drugače. Opazno je bilo nezaupanje med vodstvi posameznih jugoslovanskih republik, s tem, da se je slovensko vodstvo obnašalo kulturno in strpno do vseh ostalih.

Predvsem v zadnjem času pa domala ni bilo naroda ali narodnosti, ki ne bi poudarjala ali se čutila ogrožena ali izkoriščana in iz tega občutka, je dejal dr. Jože Pučnik, sta rasla nezaupanje in kriza.

Anton Korošec

Že lani jeseni je tako postalo jasno, da slovenski narod v jugoslovanski federativni ureditvi nima prihodnosti; pri tem pa ne gre za sovražstvo med narodi, temveč le za neučinkovit gospodarski in družbeni sistem. Tako smo se v Sloveniji odločili, da gremo po lastni poti.

Slovinci na plebiscitu želimo povedati, da smo odločni

Bogomir Ličof

Franc Avsenik

O plebiscitu so rekli:

Anton Korošec z Jesenic: »Rad bi poudaril, da plebiscitarna odločitev Slovenije ni uperjena zoper nikogar - to je svobodno izražena volja nekega naroda, da se izreka o svoji suverenosti in neodvisnosti. Po plebiscitu bo morala slovenska vlada poskrbeti, da Slovenija zaživi kot samostojna in suverena država, v dobrem in slabem.«

Franc Avsenik s Koroške Bele: »Vsekakor se je v nedeljo treba odločiti ZA plebiscit, za demokracijo, za novo slovensko državo. Poleg ostalega se mi zdi, da je pomembna tudi ali predvsem moralna prenova Slovenije. Zato sem v tem smislu tudi zelo zadovoljen, da so ob plebiscitu vse slovenske stranke sklenile skupen sporazum.«

Bogomir Ličof z Jesenic: »Plebiscit je zame edina možnost in zadnja priložnost, da se Slovenci izvlecemo iz položaja, v kakršnem smo. Nobene druge možnosti več ni, če hočemo enkrat zaživeti mirno, svobodno, kulturno in gospodarsko stabilno življenje...«

Tržičani o plebiscitu

Za pozitiven izid se ni bati

Tržič, decembra - Širši razgovor o plebiscitu, ki so se ga udeležili tudi predstavniki z republike, je bil v Tržiču šele sinoči, vendar pa je bilo že prej občutiti, da so Tržičani odločno za plebiscit. Prvi Tržičani so se okrog plebiscita izrekli že v sredo dopoldne v občinskih prostorih.

Boris Tomazin, v.d. direktor Triglav Tržič, predsednik tržiškega Demosa: "Osebo sem mnenja, da je bilo to prepozno narejeno, da je vse preveč priprav, preveč govorjenja in bomo zato Slovenci brez dvoma utrpeli škodo; medtem so se druge republike imele čas pripraviti in določen kapital usmerile mimo Slovenije. Zato tudi prihaja do pomanjkanja denarja v bankah in podobnih težavah v slovenskem gospodarstvu."

Franc Snedec, podjetnik, Elektromehanička MICRO, S Tržič: "Sem odločno za plebiscit, kajti Slovenija v okviru sedanje Jugoslavije nima perspektive. Prepričan sem, da nam bo samostojnim šlo bolje. Toliko anomalij, kot jih je bilo v dosedanem sistemu, zagotovo ne bo nikoli več. Srbija je bila že zdaj država za sebe. Če samo pomislim, koliko časa in moči človek izgubi, da pride v Beogradu do enega samega uvoznega dovoljenja! Pravo Siziſo delo! Ko bomo na svoje, bo to vse lažje."

za svojo lastno suverenost in lastno državo, obenem pa nikakor ne razbijamo Jugoslavije. Prišli smo namreč do prepričanja, da lahko sami bolje odločamo o svojih problemih in vzamemo svojo usodo v lastne roke. Ne nazadnje je bilo ob odločitvi za slovenski plebiscit zelo pomembno tudi to, da med slovenskimi strankami ni bilo bistvenih razlik. Dr. Jože Pučnik je tudi izrazil prepričanje, da se bo v nedeljo večina slovenskih državljanov izrekla za plebiscit, za slovensko sa-

Bogomir Ličof

Franc Avsenik

mostojnost, ki naj bi nam pomagala, da bi se iz krize hitreje rešili. Na Jesenicah je o pomenu in o posledicah plebiscita spregovoril tudi predstavnik socialistične stranke in predstavnik SDP - stranke demokratične preneve, ki sta oba poudarila pomembnost plebiscitarne odločite v nedeljo. V nadaljevanju so gostje okrogle mize odgovarjali na vprašanja udeležencev javne tribune. ● D. Sedi, Foto: Jure Cigler

GORENJSKI GLAS

Tine Tomazin, upokojenec: "Sem absolutno za! Celu zamerim nekaterim našim politikom, ki so jadjikovali, se bali za udeležbo in je bilo toliko nepotrebnih dvomov okrog odstotka udeležbe. Če politiki nimajo zaupanja v svoj slovenski narod, ga tudi narod ne more imeti do njih."

Jurij Kramar, vodja kadrovskega splošnega sektorja v Komunalnem podjetju Tržič: "Plebiscit je zgodovinska priložnost, da se izjasnimo za samostojno Slovenijo. Demokratičnost je zagotovljena vsem. Vesel sem, da so si pri tem vse stranke tako enotne. Mislim, da tudi delavci iz drugih republik niso proti, čeprav čutim, da jih muči negotovost po plebiscitu. Vendar prepričan sem, da bomo pošteno do vseh, da bodo imeli iste možnosti kot Slovenci. V našem podjetju imamo veliko delavcev iz drugih republik, odlični delavci so, dobri, poštenti ljudje, tako rekoč že domačini. Če bi ne bilo tudi njim zagotovljeno vse enako, kot Slovincem, bi bil jaz prvi proti plebiscitu. Naši politiki, ki so se odločili za ta korak, to enakopravnost zagotavljajo."

Tanja Ahačič, predmetna učiteljica na OŠ Heroja Bračiča: "Mislim, da je kar preveč tega prepričevanja okrog plebiscita. Večina bo "za". Dočakali bomo tisto, kar si želimo že dalj časa." ● D. Dolenc

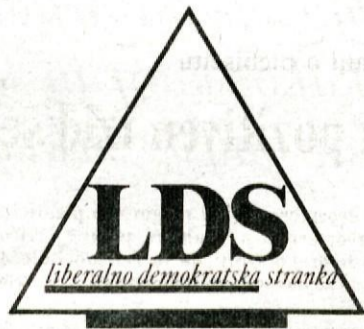
Prišel je čas boja z velikanom...

Liberalni demokrati Gorenjske vam voščimo obilo miru, sreče in zdravja!

GORENJKI IN GORENJCJI SMO PONOSNI NA CIVILIZACIJSKE DOSEŽKE PREDNIKOV TER LEPOTE NAŠE NARAVE. SKOZI TISOČLETJA JE GORENJSKA NAJBOLJ RAZVITA SLOVENSKA POKRAJINA. ZA RAZCVET GOSPODARSTVA IN KULTURE NISO DOVOLJ LE PRIDNE ROKE. Z ZNANJEM BOMO USTVARILI SKUPNOST BOGATIH POSAMEZNIKOV. TAKO KOT RAZLIČNOST POSAMEZNIKOV BOGATI DRUŽBO, TAKO NAJ SKUPNOST RAZLIČNIH POKRAJIN BOGATI SLOVENIJO.

ANTON POŽAR - LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA JESENICE
SAŠO GOVEKAR - LIBERALNO DEMOKRATSKA STRANKA KRANJ
JOŽE DEŽMAN LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA RADOVLJICA
ANDREJ NOVAK - LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA ŠKOFJA LOKA
MARJAN ŠVAB - LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA TRŽIČ

Pecivo,
ki ga ponudite tudi najboljšim prijateljem

*So lepi trenutki,
ko človek želi,
biti prijazen do drugih ljudi.
Ni važno kako, kdaj in kje se zgodi,
le lepše in boljše življenje se zdi.*

pecivo Triglav

ŽITO *Gorjška* LESCE

OBČANKE, OBČANI!

Občina Kranj želi vsem svojim občanom,
podjetjem in ustanovam
vesele božične praznike
ter srečno in uspešno leto 1991

Predsednik SO Kranj
VITOMIR GROS

Mizarstvo, žaga
in profiliranje
lesa

ALOJZ OVSENIK
Jezerska cesta 108/c
Tel.: 064/35-770

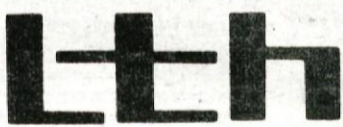
CENJENIM STRANKAM
IN OBČANOM ŽELIMO
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991

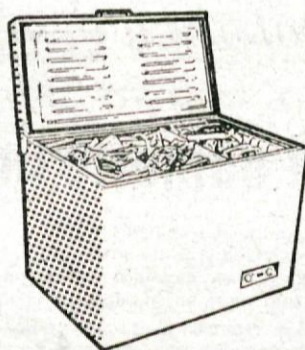
ODEJA ŠKOFJA LOKA

Tovarna prešitih odev, p. o. Škofja Loka
Kidričeva 80, telefon: 064/62 - 162

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO
NOVO LETO 1991

loške tovarne
hladilnikov
škofja loka

SPOŠTOVANI KUPCI!

Obiščite tovarniško trgovino LTH v Škofji Loki, Kidričeva 66, tel.: 064/631-301
MOŽNOST NAKUPA zamrzovalnih skrinj, hladilnih pultov, manjših gostinskih aparatov, el. brusilnih strojev, materialnih tehnoloških presežkov itd.

TRGOVINA JE ODPRTA VSAK DAN
od 8. do 16. ure in
v SOBOTO od 8. do 12. ure

VABLJENI!

KOMPAS

★ ZA BOŽIČNE IN NOVOLETNE PRAZNIKE ★

- ★ ROVINJ, RAB, PULA, 7 dni, od 22. 12.
- ★ DRUŽINSKA VAS/ŠMARJEŠKE TOPLICE, Penzion DOMEN, 5 dni, 29. 12.
- ★ DOLENJSKE TOPLICE, 1 dan, 31. 12.
- ★ DUBROVNIK, 7 dni, 26. 12., letalo
- ★ BRDO PRI KRANJU, 2 dni, 31. 12.
- ★ LENINGRAD, 8 dni, 27. 12.
- ★ MOSKVA, 6 dni, 28. 12.
- ★ LONDON, 4 in 5 dni, 30. 12.
- ★ PRAZIČNI DUNAJ in POLNOČNICA 21. 12. obisk koncerta v zahvalni cerkvi 23. 12. (polnočnica)
- ★ MÜNCHEN/HOFBRAEUHAUS, 3 dni, 30. 12.

★ POČITNICE DOMOVINA ★

- ★ RABAC, 7 oziroma večdnevni oddih v hotelu B. kat. MIMOSA/HEDERA, ugodne cene
- ★ NOVIGRAD vabi na prijetne počitnice v mrzlih zimskih dneh, namestitve v hotelu MAESTRAL, nizke cene
- ★ LOVRAN, preživite nepozabnih 7 dni v hotelih LOVRAN, EXCELSIOR oz. villi ELZA po zelo ugodnih cenah
- ★ VRSAR vam nudi 7-dnevne aranžmaje v hotelu PINETA, cene ugodne
- ★ ROVINJ, h. Eden/h. Park, 10 % popusta za upokojene, ugodna cena
- ★ SENIORSKI KLUBI - Mali Lošinj, Hvar, Dubrovnik, organiziran prevoz (letalo/avtobus), v jan., feb., mar.
- ★ DOLENJSKE TOPLICE, K-KLUB, Zdraviliški dom, od 8. 1. do 30. 4. 91, avtobusni prevoz
- ★ MALI LOŠINJ, TENIŠKI KAMP, 8 dni, 26. 1. in 2. 2. 91 4 ★

★ SMUČANJE 90/91 ★

- ★ KOMPASOV KATALOG - BOGATA PONUDBA DODATNE KAPACITETE V ITALIJANSKIH DOLOMITIH, odhod 26. 1. in 2. 2. 91.
- VABIMO VAS V MOEND, CANAZEI, RASEN pod smučišči KRONPLATZA, V FALCADE, PIANCAVALLO IN MADONO DI CAMPIGLIO.
- ★ V PRIPRAVI: KOBLA in ARNOLDSTEIN, 24. - 28. 12.
- enodnevni smučarski paketi
- petdnevna smučarska šola

★ POTOVANJA V TUJINO ★

- ★ S POSEBNIM LETALOM V:
- ★ PARIZ, 5 dni, SILVESTROVO 28. 12.

★ JESEN IN ZIMA V TOPLICAH ★

- ★ TOPOLŠICA skrita med pobočja z gozdovi bogatih vrhov vam ponuja zelo prijeten oddih s popusti za otroke in upokojene
- ★ TUHELJSKE TOPLICE s svojim turistično rekreacijskim centrom vabijo na 7 oziroma večdnevni oddih
- ★ MORAVSKE TOPLICE vam nudijo namestitve v hotelu TERMAL in novozgrajenem hotelu AJDA za 7 oz. več dni

★ IZLETI V TUJINO ZA MLADE IN MLADE PO SRCU ★

- ★ AZURNA OBALA - PARIZ - STRASBOURG, 8 dni avtobusni prevoz, datum odhoda po dogovoru z zaključeno skupino
- ★ HOLANDIJA, 8 dni, avtobusni prevoz, za zaključene skupine, odhod po dogovoru
- ★ KLASIČNA GRČIJA, 7 dni, avtobus, ugodna cena, odhod po dogovoru za zaključene skupine

★ UGODNO ★

- ★ DUNAJ Z LETALOM, 3 dni, 18. 1.; 1., 15. 2. 91
- ★ SVETA DEŽELA, počitnice na Rdečem morju, 8 ali 15 dni, 27. 12. 90
- ★ LONDON, 4 ali 5 dni, letalo, december, januar 91 (3 dni, za zaključene skupine)
- ★ AMSTERDAM, 4 dni, letalo, jan., feb., mar. 91
- ★ VIKEND V CARIGRADU, 5 dni, 12. in 17. 1.; 7. in 28. 2.

★ VELIKA POTOVANJA ★

- ★ KAIRO, 6 dni, 13., 27. 2.; 6. 3. 91
- ★ KRIZARJENJE PO NILU, 9 dni, IZREDNO UGODNO, 6., 13., 20., 27. 1.; 3. 2. 91
- ★ EGIPT, 9 dni, 27. 1.; 3., 17. 2.; 3., 10., 17. 3. 91
- ★ INDIJA-KATMANDU-VARANASI, 30. 1., 27. 2., 27. 3., 24. 4. 91
- ★ SRI LANKA-MALDIVI, 14 dni, 5. in 26. 1. 91
- ★ HONGKONG-BANGKOK-PATAJA, 11 dni, 13. 2. 91
- ★ ZAKLADI TAJSKE, 10 dni, 23. 1.; 20. 2. 91
- ★ BANGKOK-PHUKET-SINGAPUR-KUALA LUMPUR, 11 dni, 18. 1. 91
- ★ KENIJA-ZIMBABVE-TANZANIJA, 6. 2. 91
- ★ MADAGASKAR-REUNION-MAURITIUS-SEJSELI, 17 dni, 26. 1. 91
- ★ JUG AFRIKE, 17 dni, 14. 1., 18. 2. 91
- ★ BANGKOK-HONKONG-SINGAPUR, 12 dni, 20., 27. 1. 91
- ★ SEJSELI, 9 ali 6 dni, 13. 1. 91

★ NAROČILA AVTOBUSNIH PREVOZOV ★

Prometna služba, Ljubljana, Pražakova 4, tel. 061/326-159

★ GALERIJA KOMPAS ★

DNEVI BONSAI - od 18. 12. - 22. 12. 90
razstava, svetovanje, predavanja in prodaja

Novoletni
popust

do **20 %**

od 1. 12. dalje

za OKNA, VRATA, POLKNA,
MONTAŽNE STENE, HIŠE...

IZKORISTITE
● KONKURENČNE CENE in
● DRUGE UGODNOSTI NAKUPA

JELOVICA

ŠKOFJÁ LOKA, tel. 064/631 241, fax. 064/632 261

PRODAJNA MESTA:
ŠKOFJA LOKA, MURSKA SOBOTA, CELJE
NOVA GORICA, IZOLA, NOVO MESTO

ŽELIMO SREČNE IN VESELE PRAZNIKE

SNOVANJA

Črtomir Frelih: RESONET IN LAUDIBUS, orig. kolografija

VSEBINA 20

- dr. Marko Kerševan:** **BOŽIČ ZA VERUJOČE IN NEVERUJOČE**
- mag. Mirko Kambič:** **150 LET SLOVENSKE FOTOGRAFIJE**
- Tomaž Kukovica:** **PREMISE O USODI POEZIJE MARJANA ŠTANCARJA - MONOSA**
- Matija Logar:** **GLEDALIŠČNIKI - (NE)POZABLJENI NORCI**
- Anka Novak:** **SPOMENIKI LJUDSKEGA STAVBARSTVA**
- Tomaž Bole:** **S PESMIJO V VSAK SLOVENSKI DOM, Z GALLUSOM V SVET**
- Vilma Stanovnik:** **INTERVJU Z ZVONETOM ŠERUGO**
- Franc Križnar:** **INTERVJU Z OLGO GRACELJ**
- Dušica Kunaver:** **BOŽIČ**
- Marija Cvetek:** **BOŽIČNE BOHINJSKE VRAŽE**

Urednikova beseda

Tokratni dvojni obseg *Snovanj* izhaja v predbožičnem in prednovoletnem času. O zdaj tudi uradnem prazniku razmišlja v uvodniku dr. Marko Kerševan. Božiču z etnografske plati je namenjena tudi zadnja stran *Snovanj*, o tem pišeta zbirateljci narodnega blaga Dušica Kunaver in Marija Cvetek. Sredica kulturne priloge časopisa pa prinaša vrsto prispevkov z najrazličnejših področij. Likovna oprema je iz Gallusovega koledarja 1991, avtorja akad. grafika Črtomira Freliha.

Lea Mencinger

Marko Kerševan

Božič za verujoče in neverujoče

Da bi pokazal na nesmiselnost politizacije vprašanja božiča, sem pred nekaj leti (ob razpravah o njegovem javnem statusu) rekel, da je božič v naši novejši zgodovini izpričal "moč ljudskih množic" tako nasproti Cerkvi kot nasproti partiji in državi. Z zguljeno in tudi že preživelo politično frazo o moči ljudskih množic sem skušal povedati, da navsezadnje niti partija in država niti Cerkev niso imele pravega interesa za to, da bi se ohranil božič kot ljudski praznik. Država zato, ker je videla v njem pač množični religiozni praznik (v množičnem izražanju religioznosti pa manifestacija moči cerkve), cerkev pa zato, ker je po izkušnjah iz preteklosti in iz drugih dežel vedela, da so najbolj množični motivi in izrazi božičnega praznovanja prav tisti, ki imajo s posebno krščansko vsebino božiča najmanj zveze (družinski nakupi in obdarovanja po Božiču in dedku Mrazu, božične pojedine, pa božične/novoletne jelke itd.). Videti je bilo, da bo Cerkev lahko prav pri nas najlažje uveljavila pravo krščansko vsebino božičnega praznovanja, ker se bodo in ker so se kozmično-biološke sestavine (povezave s praznovanjem letnega ciklusa, odnosa med živimi in mrtvimi, svetlobo in temo), skupaj z njihovimi osamosvojenimi sekulariziranimi nasledki (dedek Mraz in družinsko obdarovanje), pomaknili bolj proti novemu letu. Pa vendar ni šlo. Tesna zveza krščanskih, nekrščansko religio-

znih in posvetnih sestavin praznovanja se je sicer nekoliko razrahljala, praznovanje se je z različnimi poudarki razpo-egnulo med božič in novo leto, toda ne toliko, da bi se zmanjšal pritisk za enotno praznovanje božiča z vsemi sestavinami, kot ga pozna in ohranja celotna, zlasti pa srednja Evropa. Seveda bi lahko rekli, da je bil čas prekratek in slovenski ter jugoslovanski prostor premajhen, da bi lahko porodil in ob odpiranju v Evropo tudi obdržal to posebnost oziroma prednost.

Kakorkoli, spet smo se tudi v tem primeru vrnili v (srednje) evropske kolesnice (kar, mimogrede, verjetno pomeni, da bo dedek Mraz iz pobožičnega dedka postal božični dedek ali "dedek Mraz - Božiček" in bosta oba kot ena figura stala nasproti zgolj katoliško-cerkvenemu Miklavžu - kot pač drugod po Evropi.)

Dolgo časa sem bil prepričan, da Cerkev ni bolje izkoristila priložnosti, ki se ji je nudila za uveljavljanje specifične krščanske vsebine, enostavno iz komodnosti ali oportunitizma, da ne zgubi naklonjenosti množic (kot je navsezadnje popustila tudi partija z državo). Ščasoma pa sem prišel do spoznanja, da pravzaprav drugače ni mogla in ne more ravnati in to iz tehničnih vsebinskih razlogov.

Seveda je res, da je božič najbolj množični verski praznik zaradi prepletanja krščansko-religioznih, nekrščanskih, koz-

moloških in "poganskih" religioznih vsebin ter sekulariziranih prvin in običajev. Toda kako naj bi Cerkev znotraj božičnega praznovanja sploh označila svoje posebno oznanilo, ki je navsezadnje samo v tem: "rojen nam je Odrašenik"? Mnoge cerkvene pesmi sicer pojo o tem, toda znotraj zgodbe o božiču tega ne zmorejo zares povedati. Kajti tisto, kar pripoveduje v besedi, zvoku in podobi, je zgodba o "odprtem nebu", o zemlji, ki pričakuje, o zvezdah in kozmosu, o božjem, blagoslovljenem otroku, ki se je rodil, o življenju, ki se rojeva v skrivnostnem prežemanju naravnega in nadnaravnega, kozmičnega in človeškega, božjega in vsakdanjega v prelomnem času, v "sveti noči", ko ni čisto jasno, ali je sveta zato, ker se je v njej rodil božji otrok, ali se je božji otrok rodil v njej, zato ker je sveta, skrivnostna, prelomna. Kako bi lahko iz te zgodbe o skrivnosti, sladkosti, svetosti življenja človeka in kozmosa, človeka v kozmosu, polne takih ali drugačnih božjih sil in bitij - iz zgodbe, ki jo v različnih oblikah pripovedujejo različni miti in religije - lahko izločili, izolirali posebno krščansko sporočilo o Odrašeniku? Kaj bi od te zgodbe ostalo, če bi iz nje izločili kozmološko-biološke sestavine, kot pravimo v religioziški tipologiji. Tako rekoč nič.

Toda velja tudi narobe: zgodbe o rojstvu odrašenika, kakršen je bil Kristus, s samo božično zgodbo sploh ne moremo pove-

dati. Pove jo šele nadaljevanje: pripoved o Velikem petku in Vstajenju. Da se je rodil človekov Odrašenik - ne pa le, da se je v nekem človeškem bitju uteljesila neka kozmično-nadnaravna sila - nam zares pove šele pripoved o tem, da je Kristus (kot Bog) vzel nase človeško usodo, nasledek greha, trpljenje in smrt in kot človek vse to z Bogom premagal v vstajenju. Vsega tega - in ravno tega - pa pripoved o svetonočnem, (med)človeškem in božjem miru in harmoniji ne zmore povedati; trpljenje, smrt, vera v vstajenje in vera v odrešenje so ravno onkraj tega. Zato je tudi pripoved o Jezusovem rojstvu v evangelijih tako oddaljena od glavne pripovedi o smrti in vstajenju: pravzaprav je v enem od evangelijev povedana čisto bežno, v dveh pa je sploh ni. Ni je, ker navsezadnje ni potrebna. Ni potrebna, ker je bila že povedana pred evangeliji in ker je pripovedovana tudi po njih in brez njih, tako rekoč nepretrgano vse do danes. Stalno je pripovedovana in izražana - ne kot vera, ampak kot prepričanje in občutenje - skozi mite in religije, ki govore o moči, sladkosti in skrivnostni svetosti življenja.

Do vprašanja vere se pride šele onkraj tega, onkraj tega občutenja skrivnosti in polnosti rojevanja in življenja, potem ko se v njem pojavi razcep, greh, trpljenje, obup... V skrivnosti in svetosti življenja in kozmosa ne verujemo, občutimo jo. Toda

tu se začne paradoks božiča: krščanska vera, ki raste šele iz zgubljene polnosti in harmonije življenja, iz njegove zlomljenosti, to polnost in nezlomljenost potrebuje. Zgubimo lahko namreč le tisto, kar smo imeli; kot zgubljeno lahko občutimo le tisto, kar občutimo kot svoje. Nasprotno pa občutenje skrivnosti in popolnosti človeškega življenja v kozmosu te vere v odrešenje samo po sebi ne potrebuje, še več, upira se ji.

Zato, pa naj zveni še tako paradoksalno, božiča ni mogoče postaviti, namreč pokristjaniti znotraj njegovega časa. Ni ga mogoče narediti bolj krščanskega s še več jasnicami, s še več govora o sveti družini in božjem detetu, ali s tem, da bi kar se da zmanjšali zmaterializirano potrošništvo, povezano z božičnim časom itd.

Z vidika zaresnega krščanstva, z vidika Velikega petka in velikonočnega vstajenja (ne svetonočnega rojstva) ga tudi ni potrebno, saj je prav s tega vidika vedno že krščanski in to prav v svoji kozmološki, poganski in posvetni življenjski polnosti in samozadostnosti. Prav v izrazih takega občutenja, pa stremljenja in hrepenenja po tem, je božič s krščanskega vidika namreč manifestacija velike človeške iluzije, ki se vedno znova razblinja in vedno znova poraja.

Z druge strani pa "krščanskega" božiča tudi ni potrebno s čimerkoli dopolnjevati in "pobohčevati", da bi postal za vse

sprejemljiv: saj je tudi v svoji krščanski pripovedi o rojstvu, o božjem otroku itd. vedno že obči, ne pa specifično krščanski, ne glede na posebna sveto-pisemska imena.

Zato je naš sklep, ob vseh navidezni in zaresnih paradokseh, lahko le pomirjevalen - kot se za božič spodobi: božič je lahko božič za vse in to v vseh njegovih sestavinah. To se pravi: v vseh sestavinah nerazdeljivega božično-novoletnega časa, tudi s polnočnico za neverujoče in z božično-novoletno jelko in božično-novoletnim dedkom Mrazom in njegovim obdarovanjem za krščansko verujoče.

(Kajti, kaj je že rekel Claude Levi-Strauss ob pronicljivi analizi božično-novoletnega obdarovanja? "Verovanje, ki ga ohranjamo pri naših otrocih, da darila zanje prihajajo iz onostranstva, daje alibi za skriti nagib, ki nas navaja, da dejansko žrtvujemo onostranstvu pod pretvezo, da darujemo otrokom. V taki preobleki so božična-novoletna darila pravcate žrtve, ki jih prinašamo sladkosti življenja, ki obstaja pred vsem drugim v tem, da ne umremo.")

Še enkrat: razika med vero in nevero brez-upom in upanjem, strahom in neustrašenostjo se začne onkraj božiča in novega leta, onkraj polnosti skrivnostnega in svetega časa. Razlika med verovanjem in neverovanjem je razlika ob soočenju z Velikim petkom in Veliko nočjo. Toda to je še daleč: zdaj, ob božiču in novem letu vsi "verujemo" - ker ni potrebno verovati, ker lahko občutimo, hrepenimo, sanjamo...

mag. Mirko Kambič

150 let slovenske fotografije - dogodki in odmevi

Jubileji, zlasti prijetni, so bili in so še vedno povsod po svetu v posebnih časteh. Lahko, da ostane pri sami proslavi. Še lepše in bolj pa je, če obrodi jubilej kakšen trajen sad.

Tako se je zgodilo tudi z jubilejem stopetdesete obletnice fotografije, po svetu in pri nas v Sloveniji. Razvite države, predvsem Francija, Anglija in Nemčija so si lahko privoščile marsikaj, že iz prestiža, da je zablestela fotografija kot svetlobna slika najprej v zahodnih delih Evrope. Nemčija je posvetila svojo pozornost zlasti zgodnjemu obdobju fotografije v nemško govorečih deželah z imenitno razstavo Srebro in sol (1839 - 1860). Razstava se je pričela junija 1989 v Kölnu, zaključila pa se je v Hamburgu marca 1990.

Slovenci smo se oddolžili jubileju z obsežno razstavo pod naslovom 150 let fotografije na Slovenskem, ki je vsebovala dejansko tri samostojne razstave. S tremi obširnimi katalogi, ki predstavljajo celoto, smo dobili dovolj zaključen oris rezultatov slovenske fotografije od začetka do danes (1839 - 1990) in osnovo za nadaljnje raziskave in predstavitve te vznemirljive dejavnosti.

Vabljalnost in vznemirljivost fotografije

Kako vabljalna in vznemirljiva je fotografija, vedo dobro povedati dandanes nešteti ljudje, saj je postala svetlobna slika del njihovega življenja, doživljanja in delovanja. In tako je bilo od vsega začetka, vseh teh stopetdeset let.

Janez Puhar je občutil vznemirljivost ob izumiteljskem delu, ko je začel po svojem lastnem postopku spreminjati steklo v fotografsko podobo prefinjene kvalitete. Naši poklicni, ateljejski fotografi so bili vznemirljivi ob svojem prizadevanju za dober portret, sprva na kovinski plošči, na papirju in na svili kot na primer Anton Ločnikar leta 1857, ko se prvič omenja fotografski atelje v Ljubljani.

Fotografija je bila vznemirljiva tudi za tiste, ki so med prvimi pisali o fotografiji, za dr. Janeza Bleiweisa (1867) in prof. Ivana Šubica (1884, 1889) pa dr. Frančiška Lampeta, ki je začel širiti fotografsko sliko med Slovenci s tiskom že od 1889 v Domu in svetu.

Prvi pomembnejši jubilej fotografije, petdesetletnica (1839 - 1889) so označili slovenski amaterji z neizbrisno in čudovito potezo - ustanovili so svoj prvi klub, ki nas je pred kratkim, ob stoletnici, napolnil s ponosom in navdušenjem. To je bil vznemirljiv jubilej trajne vrednosti.

V vsem tem dvajsetem stoletju naše fotografije najdemo občasno prijetno vznemirljive do-

Leverkusen, Muzej Morsbroich (zunanost) Tu je bila od 21. septembra do 18. novembra 1990 razstava Zgodnja fotografija na Slovenskem 1839 - 1919. - Foto: Mirko Kambič

godke, povezane s posameznimi ustvarjalci in s skupnimi akcijami. Tega razvojnega toka nista pretrgali niti obe svetovni vojni, postali sta le časovni cenzuri za lažjo razmejitev in prezentacijo doseženih uspehov, razvojnih smeri in teoretičnih poglobljanj v izrazni medij fotografije.

Za stoti jubilej fotografije leta 1939 bi lahko rekli, da so ga slovenski fotografi vznemirljivo in dinamično pripravljali s svojim izjemnim delom vse do leta 1931 naprej, z mednarodnimi priznanji in s prireditvijo treh mednarodnih razstav v Ljubljani v letih 1934, 1936 in 1938. Resno zavzeti za svoje delo pa niso bili le amaterji, temveč tudi mnogi poklicni fotografi, če omenimo le Josipa Pogačnika v Ljubljani in Josipa Pelikana v Celju ter Franca

Aparnika v Kamniku.

Čas, ki se meri v fotografiji s stotinkami in tisočinkami sekunde, je v svojem neustavljivem teku pripeljal svetlobno sliko do jubileja, ki je 19. avgusta 1989 dosegel svojih polnih 150 let. In prav ta jubilej je bil, kot že prejšnji, zelo vznemirljiv izziv za slovensko fotografijo. To pot ni šlo več za trenutno jubilejno akcijo, temveč za obudovanja vredno potezo, ki je odgrnila široko zaveso in s presenečenjem pokazala na fotografske zaklade v slovenski kulturni dediščini.

Nekoliko kronike

Mesto Kranj ima za slovensko fotografijo nedvomno velike zasluge. Pred kratkim je kar preveč skromno proslavilo 80-letnico svojega prvega klu-

Dr. Helmut Gernsheim, mednarodni strokovnjak za zgodovino fotografije na obisku v Ljubljani, 26. julija 1990. - Foto: Mirko Kambič

ba amaterjev, ki je pozneje le navidezno zamrl. Ponovno je vstal iz ognja vonj kot feniks in dal leta 1970 pobudo za Kabinet slovenske fotografije v okviru Gorenjskega muzeja. Zdaj je že znano in jasno zapisano, koliko kvalitetnih razstav je priredil ta kabinet v svojih dvajsetih letih. Tu kaže omeniti predvsem tri, ki so bile predhodnice in temelj za sedanjo trilogijo ob 150. obletnici fotografije na Slovenskem.

H koncu leta 1976 je bila v Kranju odprta razstava Razvoj fotografije v Sloveniji od 1840 do 1918. Avtor razstave je bil Mirko Kambič. Decembra 1982 je sledila razstava Slovenska fotografija med obema vojnama (1918 - 1941) in potem leta 1984 Razvojne poti slovenske fotografije 1945 - 1983. Avtor obeh razstav je bil Stojan Kerbler.

S tem je bil položen temelj celostnemu pregledu, z nakazanimi možnostmi za nadaljnje raziskovalno delo in prezentacijo. Zaradi finančnih težav Kabineta so ostale vse tri razstave brez večjih katalogov, vendar je bila odmevnost v javnih medijih, v tisku in televiziji odlična, delno celo v tujini.

Tri leta pred jubilejem, 1986, se je pri nas pojavila želja, da bi proslavili ta jubilej s posebnimi akcijami. Junija je dala pobudo Fotoantika v Križankah. Zgodba zase je 24. julij 1986, ko me je predsednik Foto-kino zveze Slovenije g. Dragotin Arko nagovarjal, naj prevzamem avtorsko nalogo za pripravo velike jubilejne razstave slovenske fotografije v letu 1989.

Dve uri sva debatirala v slaščičarni Evropa. Zunaj je divjala ves čas huda nevihta. Tik pred sončnim zahodom se je zjasnilo. Z aparatom sem pohitel na teraso Nebotičnika in ujel zad-

nje žarke na ljubljanskih strehah, z neverjetno barvitimi oblaki in meglicami nad Barjem in z mavrico na tem slikovitem nebu. Žal pa Foto-kino zveza Slovenije ni našla dovolj energije in denarja, da bi svoj veliki načrt uresničila. Lepa mavrica se je žal razpršila.

Uspešno pot do jubileja pa so ubrali leta 1988 Mestna galerija v Ljubljani, Arhitekturni muzej in sprva tudi Moderna galerija. Sprejeli so pobudo Braneta Koviča, likovnega kritika, naj bi v letu 1989 skupno organiziralo jubilejno razstavo. Ker je šlo za ugledne ustanove in za sposobne ljudi, se je končni projekt na skupnih sestankih oblikoval vedno bolj konkretno in postal v teku dveh let dobra ali celo zelo uspešna stvarnost.

Tri razstave in trije katalogi

Zadržimo se za hip pri kratkih, pa vendar sočno dokumentarnih podatkih.

Prva razstava iz projekta 150 let fotografije na Slovenskem je zajela kar osemdesetletno obdobje, od 1839 do 1919, izredno raznolično, dinamično, mladostno obdobje tudi za Slovenijo, toda doslej skoraj neznan. Avtor razstave si je zastavil izrazito historičen, znanstveno raziskovalen koncept in ga tudi dosledno izvedel, z bogatim prikazom originalnih fotografij iz različnih slovenskih virov, razvrščenih v trden sistem.

Razstava je bila na ogled v Mestni galeriji v Ljubljani od 7. 9. do 25. 10. 1989. Kot izrazito jubilejna razstava je bila odprta ob številni, slavnostni udeležbi pa tudi kasnejši obisk vse do konca razstave je bil razveseljiv. Vpisna knjiga vsebuje lepo število tujcev in njihovih pohval, kot npr.: »Ena od najlepših razstav v čast 150 let fotografije«, kar je zapisano v francoščini.

Nekateri pomembni odmevi pa so sledili šele po razstavi. Tako je prišel v Ljubljano 26. julija 1990 svetovno znani dr. Helmut Gernsheim, izjemni strokovnjak za svetovno zgodovino fotografije. Z lastno roko je hotel prijeti izvorno Puharjevo fotografijo in ob njej podebatirati, toliko bolj, ker je že leta 1955 odmeril Janezu Puharju kar lepo mesto v svoji znameniti knjigi Zgodovina fotografije, ki je izšla doslej že v novih, odličnih izdajah. Toda o tem kdaj drugič.

Med drugim je objavila izredno pohvalo o razstavi in njeni strokovnosti nizozemska (in mednarodna) fotorevija Perspektief.

Žal se niso izpolnili načrtovani obiski razstave v tujini, v Zagrebu, Beogradu, Milanu, na Dunaju. Mestna galerija je posredovala to razstavo le v Le-

verkusen (Nemčija), kjer je bila odprta vse od 21. 9. do 18. 11. 1990.

Druga in tretja razstava sta se časovno nekoliko odmaknili od jubilejnega leta. Svojo dostojno predstavitev sta imeli novembra in decembra 1990. V drugi razstavi je zajel avtor Stane Bernik čas slovenske fotografije med leti 1919 in 1945. Sam pravi, da je šlo za težave z izvirnim gradivom, vendar da gre za dovolj utemeljeno in zgoščeno razvojno podobo v razdobju, ko je šlo našim fotografom, predvsem amaterjem, za umetniško pojmovano fotografijo.

Ta druga razstava, ki je bila na ogled v Jakopičevem razstavišču v Ljubljani od 13. 11. do 16. 12. 1990, je bila slikovito postavljena, vendar premalom propagirana in odprta prekratek čas. Z njo je bila združena tudi projekcija zgodnjih diapozitivov planinskega cvetja in vrhov, delo znanega Slavka Smoleja.

Tretja razstava, ki jo je izvedel kot avtor Brane Kovič, pobudnik celotnega projekta, je bila odprta v Mestni galeriji v Ljubljani 26. 11. in naj bi trajala do 23. 12. 1990. Oblikoval jo je, kot obe prejšnji, Ranko Novak. Razstava obsega poveljno obdobje (1945 - 1990), o samem konceptu te razstave pa je Kovič zapisal: »Zamislil sem si ga kot evidenco in analizo izbranih avtorskih opusov, zavedajoč se subjektivnosti takšnega pristopa.«

Ker sta obe zadnji razstavi še neposredna časovna danost, bo mogoče slediti odmevnost šele po tisti distanci, ki jo zahteva vsako pomembno in obširno delo.

Kot trajna osnova za ohranitev spomina, za strokovno poglobljeno kritiko in nadaljnje delo so pred nami trije katalogi, tri obširne, bogato ilustrirane in s podatki nabite knjige. Neposredno zgovorne so številne reprodukcije razstavljenih del. V besednem delu pa ima vsak katalog ali zaokrožene zgodovinske študije ali esejistične kritičke poglede, podatke k slikam, biografije fotografov, literaturo in kroniko. Vsi trije katalogi pomenijo enotno, vendar ne poenoteno sliko razvoja slovenske fotografije v polnih 150 letih. Ne glede na vse kritične pripombe ostaja vnaprej odprta možnost za bodoče publikacije, ki bodo sistematično in podrobno obravnavale zgodovino slovenske fotografije, posamezna obdobja ali celoten razvoj, kjer bodo našli svoje mesto tudi fotografi in dogodki, ki v navedenih katalogih niso bili upoštevani.

Eden od najpomembnejših problemov, ki jih je načel, tako po svetu kot pri nas, fotografski jubilej z oznako 150, pa je osredotočenost na varstvo fotografske dediščine kot vedno pomembnejše kulturne vrednote.

Matija Logar

Gledališčniki - (ne)pozabljeni dvorni norci

Dovčerajsnja spektakularnost umetniških dogodkov se je umaknila spektaklu dnevnih dogodkov. Ekscenost umetnosti se je ob ekscenosti realnega dogajanja nična. Naj umetnik torej ekscenost umetnosti zamenja za ekscenost politike? Tihoto ustvarjalnega akta je težko obraniti, gledališčnik je vseskozi razpet med javnostjo in intimo. Za vsakršno oblast je morda prav zato najtežje ulovljiv.

Soočenje s klavrnostjo

V zavest kulturnikov se je že v davnih časih pritoževalo udomačilo stalna jamrarija nad last-

nim finančnim stanjem. Stalno nerganje nad t. i. kulturno politiko je bilo navzoče včeraj, navzoče je danes (morda tiše), navzoče zna biti tudi jutri. Vse skupaj po nekakšnem pravilu: bolj kot

bomo nergali in vpili, več bomo imeli. Diskrepanca med nadčasovno umetnostjo in dnevno politiko preprečuje vsakršno kontrolo »dajalca« finančnih sredstev. Tako vsaj mislimo toda misel, da umetnost ni poraba, se v soočenju z dnevno politiko lahko znajde na skrajno majavih nogah.

Kljub številnim seminarjem, simpozijem ali okroglim mizam v stilu »umetnost kot vest naroda«, »gledališče-povečevalno steklo družbe« itd., kljub številnim premieram in vsakršnim festivalnim (ne)dogajanjem se vedno znova in znova znajdemo v vakuumu lastne (morda hotene) nemoci in pred obličjem negotove prihodnosti. Negotovost je predvsem posledica lastnega blefa. Skrajno nelagodno se počutim pred dejstvom, da se je »Dan igralca« vzpostavil, potem ko so že imeli svoje dneve rudarji, avtomehaničarji, šoferji, topničarji... Se je na vseh teh dnevih že kaj pametnega rešilo? Kaj ni šlo vedno za prepričevanje prepričanih, za tek častnega kroga nikdar dovolj upehanih maratoncev? Če pregledam spisek predlaganih tem, ki naj bi jih gledališčniki obravnavali na letošnjem »Dnevu igralca« na Borštnikovem srečanju, se lahko samo

zgrozim: zakonodaja o kulturi in o gledališču posebej, finansiranje, kolektivne pogodbe, status gledališča nasploh in končno še predlog za manifest slovenskih igralcev. Imamo znotraj gledališča potemtakem sploh kaj urejeno, ali gre samo za brezvezno »lajanje« številčno nepomembne, toda za narodovo samobitnost izjemno pomembne skupine ljudi, ki so se v davnih časih predstavljali kot komedijanti? Vsakdo ima pravico, da razmislija o vsakršnih stvareh. Kakor hitro nam je to jasno, nam mora biti tudi jasno, da se lahko nepredvidljivo znajdemo na limanicašah soupravljanja in samoupravljanja, kjer vsi seveda rešujejo vse, v resnici pa se odloča povsem drugje. Rezultati skupinskega razmišljanja niso premosorazmerni seštevku pameti vseh razmišljujočih. Sešteva se namreč tudi nespartet, zaletavost, emocija... Kajti: v trenutku, ko so se ob vseh teh temah potili pot ustvarjalci, so se predstavniki Skupnosti slovenskih gledališč srečali na Borštnikovem srečanju z naslednjim dnevnim redom: 1. Trenutni problemi v gledališču, 2. Vinska kultura ob dobri domači hrani, 3. Razno. Ne sprašujem se, kdo sedaj koga vleče, toda povsem na dlani je, da o prihodnosti gleda-

Anka Novak

Spomeniki ljudskega stavbarstva (3)

Špelčnikova kajža, Spodnje Gorje 177 (poprej Zgornje Laze 57)

»LETO HISHO JE DELOV JERNE KAPS, JURE DRNZ, IAKOB SHUKLZH, PRIMASH REKAR, JESTH IN AMBRUSHEZH ANTONU KOZIAZHEZH VLTU SE JE PISAVO 1790«

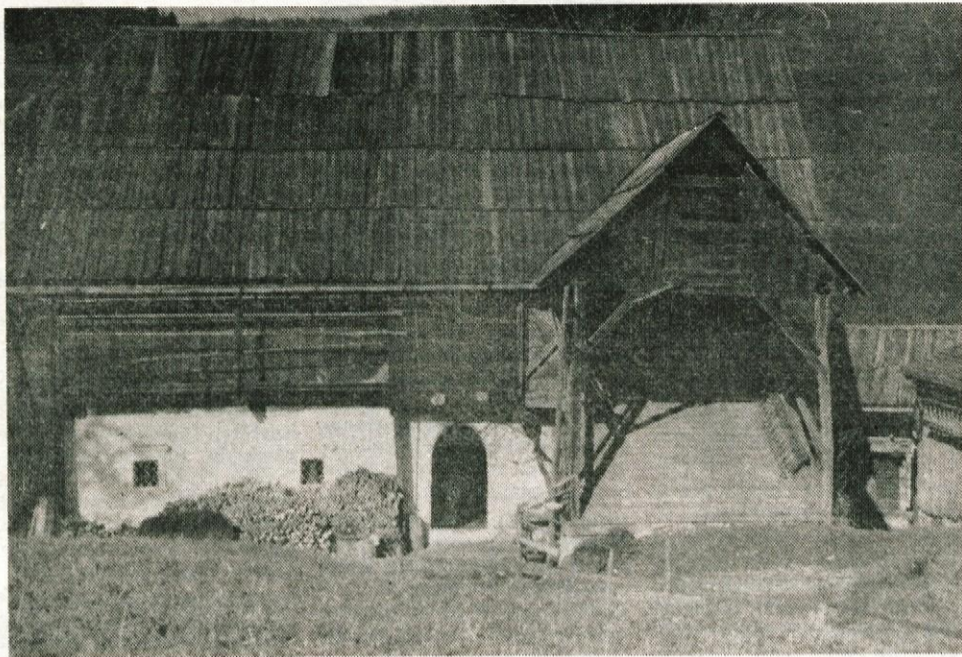
S tem napisom, vrezanim na nosilni tram lesenege stropa v hiši, je nekdo od graditeljev zaznamoval ne samo letnico nastanka hiše, ampak tudi imena mož, ki so sodelovali pri gradnji in ime njenega prvega lastnika.

Tako kot večina domov vaške revščine je tudi Špelčnikov dom zrasel na neugodnem zemljišču, ki je skupno - vaško. Mala stavbna parcela se utesnjeno zajeda v skupni vaški svet. Hiša je postavljena tesno ob poljski poti. Pod potjo je ob zgradbi komaj toliko prostora, da morejo zložiti drva na svojem. Zato tudi drevja ni ob hiši, drevje imajo na travnikih izven doma.

Po izročilu je hišo napravil Gregorčev Tone iz Zgornjih Lazov. Samo hiša je bila, nič sveta. Polje so šele kasneje dokupovali. Zdaj je to mala domačija, ki obsega skupno 7 ha zemlje (73 a njiv, 2 ha 77 a travnikov in 3 ha 49 a gozda). Sedaj obdelujejo le eno njivo s 3 a površine, ostalo izrabljajo za travnike. Precej zemlje je pridobil stari oče sedanjega lastnika. Stari oče Jakob Vidic je dve leti pasel pri

Starejši leseni hlev so leta 1955 zamenjali z novim - prav tako lesenim hlevom, kjer je poleg prostora za živino še »šupa za listje«. Sušilnica za sadje je bila zidana zgradba, opremljena s pečo in lesami; peč so kurili z zunanje strani. Betonska ograja ob gnojišču, napravljena ob koncu petdesetih let, je najnovejši element v podobi doma. Dva vodnjaka s studenčno vodo z ročnimi železnimi črpalkami zagotavljata oskrbo z vodo za ljudi in živino. Električno napeljavajo hišo leta 1950, čeprav je v Zgornjih Lazih zasvetila že okrog leta 1930. Oče in mati sta se elektrike bala, zato je niso napeljali.

Prvotno je bila hiša pritlična. Šele kasneje so jo dvignili v nadstropje. Hiša je postavljena ob breg, tako da je vhodna fasada za etažo višja od

Špelčnikova hiša v Spodnjih Gorjah 177

iz 30 (col) debelih plohov. Vsi prostori (tudi črna kuhinja imajo lesene pode), le v kleti je pod iz zbite zemlje, v hlevu pa je novejši - betonski pod. Vsi prostori, razen kuhinje in kleti, kjer so stropi »velbani«, imajo stropne lesene, obmetane z malto. Neobmetan lesen strop je le v hiši. Vse lesovje od »cimpra do poda je iz smrekovine, le bangerji v kleti so hrastovi.

Na zunanjsčini hiše so poleg kamnitega baročnega portala ohranjena še štiri originalna baročna okna z okviri iz zelenega kamna in kovanimi okenskimi mrežami. Mlajša so okna z vzdanimi »gautri«, ki so še ohranjena v kevru in čumnati, kar kaže na predelave, ki jih je doživljala hiša v 19. stoletju. To so okna z »gautri« in »rončkasnom«, kakor imenujejo lesena okvira ob notranji in zunanji strani okenske odprtine. Tako oblikovani okni sta bili tudi v kamri in črni kuhinji, a so jih ob zadnjih predelavah posodobili. Originalna vrata vhodnega portala so enokrilna, dekorativno oblikovana z letvami, komponiranimi v obliki ribje kosti. Letve so profilirane, pribite so s kro-

parskimi žebli, le-te so uporabljali tudi pri obijanju opaža v nadstropju.

Veža je osrednji komunikacijski prostor, od koder se odpirajo prehodi v hišo, v črno kuhinjo in čumnato ter v nadstropni del »na vrh« ali »na hišo«, kamor so speljane preproste stopnice »štenge« v obliki poševnih poličk. Na prečni tram v veži je pritrjena velika lesena kljuka za obešanje vrvi, vprege, največkrat pa je kar prazna. Na steni, ki loči hišo od veže, je pred vhodom v črno kuhinjo zidna niša z leseno polico »škafnica«; tu je imel mesto škaf z vodo za potrebe kuhinje. Pod škafnico je »ta dolg stou« - klop brez naslonjala, kamor odlagajo zdaj kuhinjsko posodo. Nad škafnico je na steni visel sklednik. Značilna sestavina v notrenji opremi veže je jedilna omara s predali za različne vrste živil in policami za posodje, ki jih zapirajo vrata.

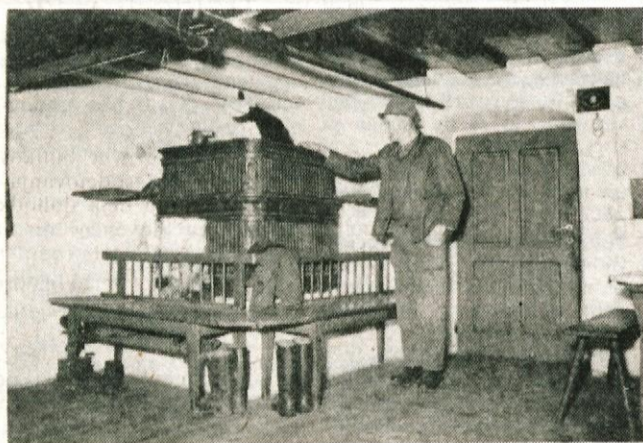
V črni kuhinji je ohranjeno ognjišče s kamnitim podzidkom obmetanim z apneno malto, plošča ognjišča pa je iz obdelanega, klesanega kamna. »Mesteje« so odprti-

na za kurjenje peči. Mesteje pokrivajo z železnim pločevinastim zaslonom. Levo ob ognjišču je stenska niša za kavo, čaj »mašince«. Nad njo je napeljana žica za obešanje zajemalk in železnih vilic za mešanje žgancev. Nad mestejami za peč v »čumnati« (prostor poleg hleva) sta v

njena dimna zidna niša, »le-va«, kjer so kurili suhe trske za razsvetljavo. Mlajša sestavina notranje opreme hiše je zelena lončena peč s kaneliranimi in figuralno oblikovanimi vogelnimi pečnicami. Peč ima višje »teme« in »zapeč«, kjer pozimi sedijo ali ležijo. Pod lesenim stropom sta na vsako stran nosilnega trama dve »štangi« s policami. Deske klopi v hiši so položene na lesene konzole, vzdane v steno. Bohkov kot nad mizo s plastiko Križanega in skromno vezanim pričkom obdaja na vsaki strani nabožna slika - tisk. Ob podobi Srca Jezusovega je na steni med hišo in kamro pod steklom v zlatem okviru nanižana družinskih fotografij. Na vratih v kamro visi kole-dar, ob peči pa stenska ura s »kamblnoma«. V mentrgi ob vratih so mesili kruh še v prvi polovici petdesetih let, pri tej mizi uživajo tudi dnevne obroke hrane. Poprej so jedli največ pri veliki javorjevi mizi pod bohkovim kotom. V hiši sta spala oče in mati. Oče za pečo, mati pa na postelji. Ob nosilnem tramu na štangan in pod stropom so lesene police, kjer so shranjene listine, knjige, tudi lesena škatla z brivskim priborom. Na policah kisajo mleko (leta 1977 je bilo to še videti).

V kamri poleg hiše so spali otroci. Tudi tu so pod lesenim obmetanim stropom lesene police, kamor odlagajo knjige, papirje.

V čumnati na drugi strani veže je stala postelja, omara, peč, tu so na policah hranili kruh. Če so pridelali več repe

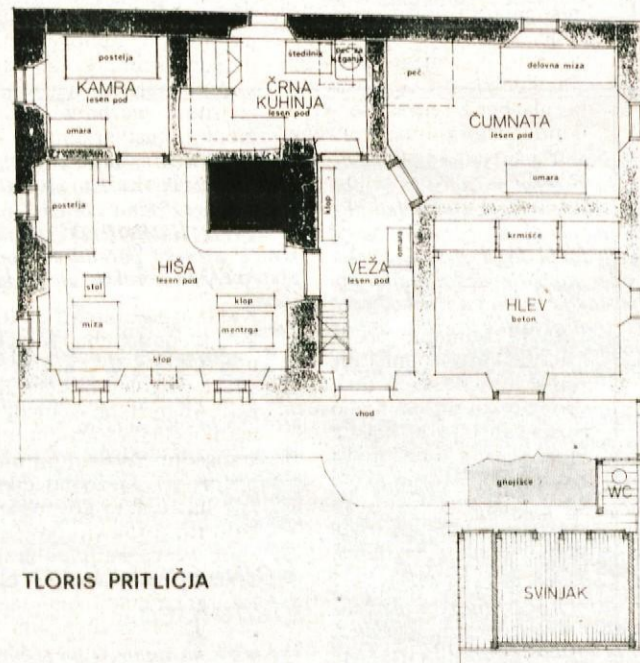

Gospodar Špelčnikov Janez ob peči iz 19. stoletja. - Foto: D. Holynski

kmetu Rekarju v Zgornjih Lazih in si tako pridobil v trajno last travnik Na trbič, kjer pridelajo letno tri do štiri voze sena. Drugo košenino je kupil »na puf« od Groharjevih iz Mevkuža, ki so se preselili v Ameriko. Oče sedanjega lastnika si je služil kruh s samotežnim prevažanjem; s samotežnimi sanmi je »cigal« olje z Mežaklje in ga vozil v Radovno, kjer je bila fužina. Pozimi je cigal tudi les. Z zaslužkom si je toliko opomogel, da se je razvil v »furmana«; najprej je vozil z volom, kasneje si je kupil konja. Mati je pomagala preživljati družino s štirimi otroki z zaslužkom od dnin pri kmetih. Ostarela samska sinova Janez in mlajši Joža Vidic, ta se je pred drugo vojno zaposlil pri železnici, po vojni pa pri GG Bled, sta zadnja prebivalca te hiše in ohranjevalca kmetijske dokaj tradicionalno usmerjene dejavnosti. Špelčnikov dom obsega hišo, ki združuje pod skupno streho stanovanjske in gospodarske prostore. Samostojno leseno zgradbo za živino so napravili zadaj za hišo šele kasneje - na mestu, kjer je poprej stala sušilnica za sadje.

zadnje vzdolžne fasade. Je podkletena. Vhod v kletni prostor je iz črne kuhinje. Kletni in pritlični del je v celoti zidan iz kamnja, vezanega in obmetanega z apneno malto. Nadstropni del je v celoti lesen, lesena je tudi kritina. Prvotno je bila streha oblikovana »na čop«, šele v zadnjem času, ko je streho poškodoval vihar, so čop odstranili. Značilno podoba daje hiši pokrit »most« za komuniciranje z vozmi v vrh-hlevni prostor, »na skedenj«. Pod mostom je dvoje manjših lesenih zgradb - svinjak in stranišče ter manjše gnojišče, pod mostom se odpira tudi prehod v hlev, prvotni hlev, ki je združen s hišo v eno stavbno telo. Tla ob vhodni fasadi so tlakovana s kamnitimi ploščami (zdaj so prelite z betonom.)

Dekorativno oblikujejo leseno nadstropje že funkcionalni arhitekturni členi. Značilna je skeletna konstrukcija nadstropja s stebri, križi ali »panti« in opažem (nom. »paž«) iz desk, ki so na zatrepu tudi dekorativno izžagane. Stene skedenja - prostora, kjer so mlatili žito, so bruna-ste in pod v tem prostoru je

Tloris pritličja Špelčnikove hiše, arh. dokumentacija stud. arh. M. Vojnovič, 1974, Arhiv GM

Pod »bohkovim kotom« v Špelčnikovi hiši. - Foto: D. Holynski

kotu polici na lesenih konzolah, vzdanih v steno, kamor odlagajo posodo. Lesena polička za posodo pa je obešena še na drugi strani odprtine za peč v čumnati. Pod črnim velbom so »gliste« z lesenimi palicami za sušenje mesa - »rajžlni«. Prašičem so kuhali v velikih železnih loncih kar v peči. Kuhano krmo pa so drobili v masivnih škafih - pomivnjekih z leseno pripravo »tovkalom«. V peči je kovana železna koza, kamor nalagajo drva za kurjenje. Pol-drugo desetletje po drugi svetovni vojni so opremili kuhinjo z železnim štedilnikom na drva, odtlej ne kuhajo več v peči. Kurijo jo le še zaradi toplote.

Poleg lesenega stropa z napisom in letnico 1790 dajejo notranjosti hiše - glavnega bivalnega prostora značilno baročno podobo tudi okenske hiše - »šepovniki«, ki segajo spodaj do klopi, zgoraj pa so ločno oblikovane. Dno niše pokriva lesena polica. Lesena polica je tudi v nivoju okenske odprtine. Na obeh zunanjih stenah sta med oknoma zidni omari z baročno oblikovanim okvirom, vrati in panti. Levo ob vratih je ohr-

in krompirja, so ga tudi spravili v čumnati. Sicer pa so te pridelke za korenje, zelne glave, jabolka in mošt hranili in še hranijo v kleti.

Odprt prostor »na hiši« uporabljajo kot shrambo za skrinje, v katerih še vedno hranijo obleko in platno. Lan so prenehali pridelovati šele po drugi svetovni vojni. V drugih skrinjah hranijo žito. Iz prostora na vrhu odpirajo vrata prehod v gospodarski del nadstropja - na skedenj. Vzdolž njegove zadnje stene je »plevnik«, kamor so ob mlačvi odlagali pleve žita, »štant za seno« pa imenujejo poseben prostor za seno. Vsa vrata v gospodarskem delu se zapirajo z lesenimi »rigelnici«. Vrata z mosta na skedenj pa so zgrajena na podoben način kot vrata pri starih planšarskih stanovih v bohinskih gorah; značilni so izdobljeni ležaji - sklede, v krilu vrat pa so izoblikovane pete, ki se vsedajo v ležaje.

Nad stanovanjskim in gospodarskim delom nadstropja je lesen pod »petra«, kjer shranjujejo seno.

Vir: A. Novak, Terenski zapiski 1977

Tomaž Bole

S pesmijo v vsak slovenski dom, z Gallusom v svet

ob 400-letnici smrti velikega skladatelja

Kdo pa je to? - Tako vprašanje mi je zastavilo kar nekaj ljudi pri nas, med njimi tudi izobraženci, ko sem jim začel praviti, da imamo Slovenci rojaka, svetovno znamenitega skladatelja, na katerega znamo biti vse premalo ponosni in čigar izvor vse premalo postavljamo v ospredje, ko merimo dosežke naše kulture in umetnosti s kulturami in umetnostmi številčno in gospodarsko neprimerno večjih in močnejših narodov.

Pravzaprav mi je ta veliki Slovenec zlezel pod kožo že kot otroku, ko sem moral hočeš nočeš spremljati očeta - dirigenta - na vajah Akademiskega pevskega zbora Tone Tomšič. Ze takrat sem se prepričal, da je to glasba, ki mora biti dostopna in sprejemljiva vsakomur, ki se le zna sprostiti in spustiti v svojo notranjost vibracije uglašenega muziciranja, kakršnega so sposobni dobri zbori, kadar jih vodijo izjemni dirigenti. In to prof. Janez Bole zagotovo je.

Ko sem po mnogih koncertih, v zadnjem času seveda Slovenskih madrigalistov, spraševal odhajajoče poslušalce, ali poznajo Gallusa, sem marsikoga spravil v zadrego, saj dotlej ni poznal skladatelja, ki mu je tisti večer razbistril in razvedril duha. Pa naj si je šlo za koncert v majhni vasi, kot so Loče na Štajerskem, kjer je glasbe željni kmet po napornem dnevu z odprtimi usti poslušal in ploskal s svojimi orjaškimi od trgeda dela zgaranimi rokami, ali za koncert pred glasbeno izbranim občinstvom, kot so udeleženci festivala IDRIART na Bledu.

Pa vendar, muzikologi radi porečejo, da je naš Petelin, ki se je preimenoval po latinsko v Gallusa, onkraj naših gor in meja precej bolj znan, kot pa si mi mislimo. Nemci ga zelo spoštujejo in so ga nekaj časa imeli celo za svojega, Avstrijci ga redno uvrščajo v svoje koncertne programe,

saj je del svojega življenja prebil pri njih, še najbolj pa si ga lastijo na Češkem, saj je v Olomoucu prebil velik del svojega življenja, tam ogromno ustvaril in tudi umrl.

Kdo je Gallus?

Jacobus Gallus Carniolus, slovenski renesančni skladatelj, se je rodil med 15. aprilom in 31. julijem 1550. Prav tako tudi ni dokazano in je le domneva, da se je rodil na Šentviški gori na Tolminskem, v Idriji ali Ribnici na Dolenjskem. V vseh treh krajih se namreč pojavlja imek Petelin. Ni pa nobenega dvoma o tem, da se je Gallus rodil na Kranjskem, sedanjem osrednjem delu etnične prostora, kar dokazuje vzdevek Carniolanus in kasneje Carniolus, ki ga je sam dodajal svojemu priimku.

Gallus se je že kot deček posvetil glasbi zaradi notranjega nagnjenja in veličine glasbene umetnosti. Z glasbo se je ukvarjal sistematično, morda najprej v stiškem samostanu. Okrog leta 1565 je odšel v Avstrijo v benediktinski samostan Melk in nekaj let kasneje na Dunaj, nato pa je potoval po Avstriji, Moravski, Češki in Šleziji. Zadnja leta je bil zaposlen kot kantor v cerkvi sv. Jana na Brehu, kjer je deloval do svoje zgodnje smrti 18. julija 1591. Tu je veliko skladal in tudi izdal pretežni del svojega opusa. Navsezadnje je stike z vrsto cerkvenih in posvetnih odličnikov, ki so bili pobudniki njegovih

skladb, s humanisti in še posebej s pomembnimi glasbeniki.

Gallus in renesansa nekoč

Gallusovo ustvarjanje obsega maše, motete in posvetne zборе. Njegovo osrednje delo je Opus musicum, ki je nastalo večidel v Olomoucu. Obsega 445 motetov za celo cerkveno leto. Posvetne skladbe je komponiral pozneje na željo svojih prijateljev in obudovalcev in jih 53 sam izdal v zbirki Harmoniae morales. V svoji glasbi je Gallus sintetiziral pridobitve tradicije in dosežke sodobnosti, bil je povezan s preteklostjo in obrnjen v prihodnost. Bil je pomemben za nadaljnji razvoj, čeprav ni nanj neposredno vplival. Izoblikoval si je svoj lastni in umetniško prepričljiv izraz, s katerim se ob skladateljih starejših generacij, kot sta bila Palestrina in Lasso, uvršča v vrh renesančne vokalne glasbe.

Renesansa Slovencev danes

Moram reči, da splet dogodkov, ki se nam odvijajo, kaže na to, da ni nič naključnega, saj se vse ujema. Kod bi si mislil, da si evropska mladina po letih punka, heavy metala in hard rocka, želi poslušati umirjeno renesančno glasbo. To ni le nasprotje, marveč težnja k vsebini, globini in notranjemu miru, k prenovi svojega bivanja in mišljenja. In tu smo spet Slovenci, ko obhajamo 400-letnico smrti svojega velikega skladatelja, protagonista dobe glasbene renesanse, ki se dandanašnji odraža kot renesansa slovenskega naroda, ko se odloča za svoj prepoved in vstop v civilizirano Evropo.

Gallus so naša vrata v svet

Leta 1991 imamo ob 400-letnici Gallusove smrti idealno priložnost, da se svetu predstavimo kot dežela njegovega rojstva in izvora, kot dežela, ki se je sposobna predstaviti z njim, ob njem in skozi njegovo ime z vso svojo vrhunsko ponudbo izdelkov in storitev, vključno z vrhunsko izvedbo skladateljeve glasbe, s katero se enakovredno vključujemo tudi v svetovno kulturno ponudbo z izvirnim načinom interpretacije. Vse možnosti, ki se nam odpirajo ob tem, da v razvitem

Črtomir Frelj: GALLUS, orig. kolografija

svetu zelo veliko dajo na pomembne obletnice pomembnih ljudi, morajo biti za nas popoln izziv, ki ga moramo sprejeti, saj je to zagotovo ena večjih priložnosti ne le za enkratni, temveč trajni korak v Evropo 92.

Ta zapis namenjam vsem, ki se zavedate pomena in vloge umetnosti in kulture v človekovi zavesti v današnjem času ob hitrem razvoju naše civilizacije, in ki se odločate za sodelovanje z ljudmi na osnovi zaupanja ob izkušnjah, slonečih na večstoletni tradiciji umetnosti in kulture.

Ekskluziven narod ob ekskluzivnem skladatelju

Med več enakimi podjetji z vrhunskimi izdelki ali storitvami ima vedno prednost tisti, ki si zna ob bok svojega znanja in dela postaviti svoj odnos do znakov civilizacije našega časa. Katera je ena bistvenih ločnic med ponudniki na svetovnem trgu? Kaj daje poseben čar ponudbi na svetovnem trgu, pa naj gre za storitve ali izdelke? Vsekakor je zelo pomembno, od kod prihajajo, iz katere dežele, in seveda, kdo je njihov avtor. Ta pomemben odsev najdemo torej v njihovem nacionalnem izvoru, ki jim ga daje kultura naroda, narodnostna izvirnost, narodov temperament in ustvarjalnost, ki se najlepše in najmočnejše izražajo prav skozi umetnost.

Shakespeare, Mozart in Gallus

Kako uspešno tržišni dogodek, kot je pomembna obletnica umetnika svetovnih razsežnosti, so pred leti odlično dokazali Angleži ob svojem dramatik Shakespeareju, bližje, v sosednji Avstriji pa imamo priložnost opazovati tako rekoč nacionalni gospodarsko-kulturni projekt, povezan z enim od najpopularnejših skladateljev vseh časov, Wolfgangom Amadeusom Mozartom. Z njegovim imenom se srečujemo v Avstriji skoraj na vsakem koraku (le kdo ne pozna znamenitih Mozartovih kroglic!), izvir-

nost uporabe popularnosti njegovega imena pa je doseglja tako stopnjo, da ga ljudje že istovetijo z deželo, iz katere izhaja: Mozart je Avstrija, kar nosi njegovo ime, prihaja iz Avstrije. Pa ne le to. Med tistimi, ki so si ga izbrali za svoj zaščitni znak, so tudi večji sistemi, kot na primer Evropski rezervacijski sistem letalskih vozovnic Amadeus. Vedno pa je ime sinonim za kvaliteto.

Slovenska gospodarska renesansa

Dandanašnji čas negotovosti je v mnogočem podoben močno razgibanemu času, v katerem je živel Gallus. Vsi, tudi glasba, so iskali nova razvojna pota, nov umetniški izraz, nove oblike nadaljnega bivanja. Renesansa, prepoved se dogaja v nas tudi danes, ko na vseh področjih stopamo na nove poti, ko se preobraža naše gospodarstvo, ko podjetniški način mišljenja stopa v ospredje. Zato je zdaj nastopil čas, da se začnemo zavedati, da umetnost in kultura nista le sladica, desert, ampak glavna narodna jed, duševna hrana, brez katere narod nima svoje identitete. Tudi za umetnost in kulturo veljajo zakonitosti tržnega gospodarstva, ki pa bodo delovale le v primeru, da se bodo njegovi nosilci, predvsem managerji zavedali njune vloge in ju s spoštovanjem vključevali v gospodarske procese kot enakovrednega partnerja.

Slovenski madrigalisti

Med tistimi, ki so si že nabrali triletno izkušnje v tržnem delovanju na kulturnem področju, je vrhunski in elitni komorni pevski zbor Slovenski madrigalisti, eden naših glavnih adutov pri predstavitvah žive Gallusove glasbe. Od samega začetka deluje kot projektna skupina, ki se financira s trženjem lastnih projektov, to je koncertov, radijskih in televizijskih snemanj, plošč in kaset. Tako so Slovenski madrigalisti tudi

glavni kandidat za skupno nastopanje slovenskega gospodarstva ob 400-letnici Gallusove smrti (in seveda tudi naprej) na svetovnem tržišču. To so najavili tudi na dveh svojih predstavitvah gospodarstvenikom na Marketing klubu 1989 in na sejmu Alpe-Adria 1990.

Gallusov sklad

slovenski nacionalni projekt

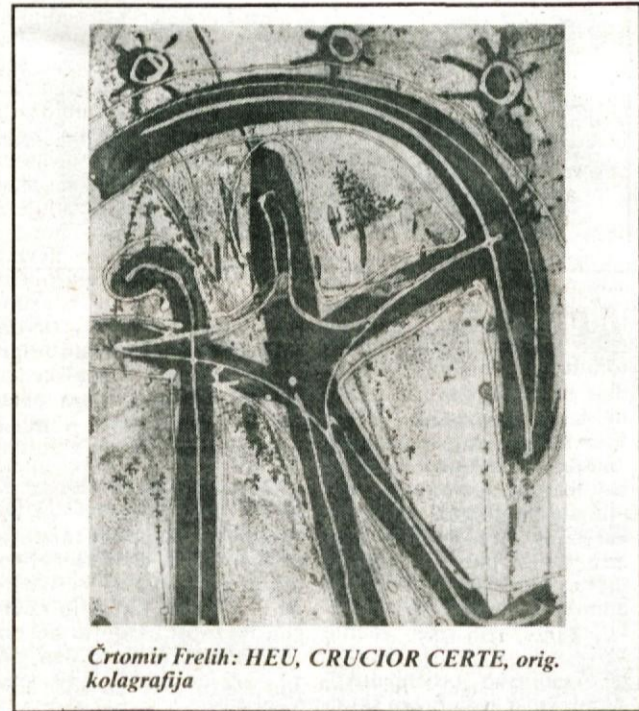
Izhajajoč iz enakovrednega partnerstva med slovenskim gospodarstvom in kulturo se poraja možnost oblikovanja skupnega sodelovanja pri ustvarjanju dela dohodka in imagea Slovencev ob nastopu na svetovnem trgu.

Za uredničenje tega projekta, ki pa je lahko v svoji končni fazi mnogo več kot uveljavitev in popularizacija Gallusa, slovenskega podjetništva, vrhunskih izvoznih proizvodov in storitev in Slovenskih madrigalistov v svetu, je ustanovljen Gallusov sklad. Sredstva, ki se bodo zbirala v Gallusovem skladu, pa bodo poleg omenjenega projekta prvenstveno namenjena za financiranje kulturnih in izobraževalnih projektov, temelječih predvsem na vzgoji mladih in perspektivnih kadrov tako na glasbenem področju kot tudi na področju kulturnega marketinga. V to akcijo se lahko vključijo prav sleherno slovensko podjetje ali institucija. Gallus naj povezuje znamke kvalitete slovenske ponudbe na svetovnem tržišču.

Biti ali ne biti

Zaključujem z znamenitim Shakespeareovim stavkom iz Hamleta. V razmislek vsem bralce, da bi znali najti v vsem napisanem kakšen svoj interes. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je kulturna elita v tujini, ki bo sprejemala naša vlaganja v 400-letnico Gallusa, hkrati tudi poslovna elita.

Gallus, čigar veličastno delo je tako obsežno, da ga danes vsega niti še ne poznamo, si je za svoj moto izbral zelo pomenljiv naslov skladbe z mednarodno razsežnim, z vsakomur razumljivim pomenom: Musica noster amor.

Črtomir Frelj: HEU, CRUCIOR CERTE, orig. kolografija

Vilma Stanovnik

Svetovni popotnik Zvone Šeruga je izdal svoj drugi potopis

Od Potovanja k ljudem do Drugačnih zvezd

Branje potopisov je za marsikoga prava poslastica. S pisci, avtorji potopisov, spoznavamo kraje, ki smo jih morda kdaj obiskali ali bi si želimo, da bi kdaj odpotovali tja. Pisanje Zvoneta Šeruge je malce drugačno. Na svojih poteh z motorjem okoli sveta namreč ni spoznaval velikih in majhnih mest in brskal po njihovi zgodovini. Spoznaval je ljudi, njihovo življenje, njihova hrepenjenja in navade. Tako je tudi svoji prvi knjigi dal naslov Potovanje k ljudem. Druga knjiga, ki je izšla v začetku tega meseca, pa ima naslov Drugačne zvezde.

Morda se za začetek ustaviva pri prvi knjigi Potovanje k ljudem. Kljub temu da si bil takrat še malo znan, je bila knjiga kmalu prodana in je naletela na ugodne kritike.

"Prva knjiga Potovanje k ljudem - kar žal mi je za tistim naslovom, ki v treh besedah pove, kar skušam počenjati - je začela nastajati leta 1983, ko sva z Romano krenila na pot preko Severne in Južne Amerike. Pot je bila načrtovana kot potovanje z motorjem okrog sveta, vendar pa je že po dobrem letu zmanjkalo denarja. Z Južne Amerike me je zato pot namesto v Avstralijo vodila domov. Vendar pa je s petnajst mesecev dolge poti preko Severne, Srednje in Južne Amerike nastalo "Potovanje k ljudem", knjiga, ki jo je takrat izdala Mladinska knjiga v nakladi 2.500 izvodov. Pred to knjigo pa sem pisal potopisne reportaže za časopise in revije. Ob izidu knjige mi je posebej pomagal Borut Ingolič pri Mladinski knjigi. Zbirka potopisov, ki mi je, kljub temu da še nisem napisal nobene knjige, toliko zaupal, da mi je honorar za pol knjige izplačal vnaprej. Ta denar je bil, poleg prispevka pokroviteljev in pol leta mornarskega dela, začetni kapital za potovanje. Ko mi je v Južni Ameriki zmanjkalo denarja, sem dobil še nadaljnjih štirideset odstotkov honorarja."

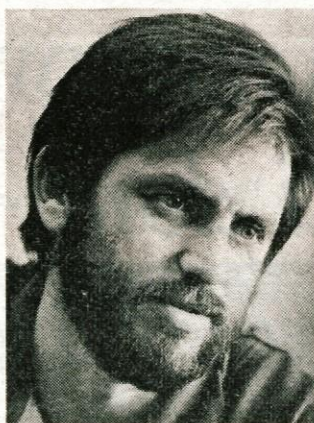

Zvone Šeruga: Med nomadskimi Turkanami na severu Kenije

Knjiga pa je izšla, ko si bil že na novem potovanju po Aziji.

"Takrat sva z Romano ostala doma leto dni in v tistem času sem kot podnajemnik stanoval pri starejši gospe v Ljubljani. Takrat sem zbiral denar za nadaljevanje poti in pisal knjigo Potovanje k ljudem. Rokopis sem oddal v uredništvo dva, tri mesece pred odhodom v Azijo. Da je knjiga izšla, sem izvedel v Av-

straliji, več kot leto dni po odhodu od doma. Ko pa sem prišel v Ljubljano, sem se ustavil v prvi knjigarni in povprašal za knjigo Potovanje k ljudem. Prodajalec, ki mi je knjigo prinesel, me je malo čudno gledal, nato pa le vprašal, kaj nisem morda Šeruga. Povedal sem mu, da prvič vidim svojo knjigo. "Vam jo smem pokloniti?" me je vprašal. Kasneje sem ugotovil, da je bila knjiga med bralci zelo sprejeta in je pošla v manj kot letu dni."

Leto in pol avstralsko - azijske poti je našlo prostor v novi knjigi Drugačne zvezde.

"Takrat sem razmišljal, da bi tudi o tem delu poti okrog sveta izdal novo knjigo. Začel sem s pisanjem in rokopis tudi končal. Ker pa se je nova pot v Afriko hitro bližala, sem se odločil, da bom raje počakal in po prihodu nazaj vso pot okoli sveta združil v eno knjigo. Tako je rokopis počakal doma in po vrnitvi iz Afrike lansko jesen sem nadaljeval s pisanjem. Za nama z ženo Romano - pred potjo v Afriko sva se namreč poročila - je bilo 150 tisoč kilometrov, preko vseh petih celin in petinštiridesetih dežel. Knjigo potovanje k ljudem sem skrčil na približno dvajset

odstotkov, dodal sem že končan rokopis iz Azije in Avstralije in seveda potovanje po Afriki. Tako ima knjiga 460 strani in 80 barvnih fotografij."

Prepotoval si večino sveta, vendar pa nikoli ne omenjaš Rusije, Kitajske, Severne Evrope.

"Lahko rečem, da me razviti svet zelo malo zanima. V Sovjetsko zvezo in Kitajsko med drugim nisem šel tudi zato, ker je povsod nemogoče iti, tam pa bi imel tudi ogromno "birokratskih težav" na poti z lastnim prevozom. Predvsem pa je največji razlog ta, da me res privlači ta drugačni, tretji svet. Na poti sem na primer preživel po pol leta v Severni Ameriki in Avstraliji, vendar je to v knjigi le bežno omenjeno. Kajti knjiga govori predvsem o tej drugačnosti, romantiki, tragediji, usodah, razpadanju in revščini tretjega sveta. To je tisto, kar me najbolj privlači. Mogoče tudi zato, ker sem te podobe že kot otrok videl v filmih in sedaj sem celo še jaz zmeraj znova presenečen, ko vidim, da to ni svet s filmskega platna ali ekrana, ampak resnično obstaja."

Kakšna je razlika, ko odhajaš na pot zato, da boš opazoval in užival ali pa greš na pot zato, da boš napisal knjigo?

Zvone Šeruga: Večer v Avstraliji

"Pri meni oziroma pri nama z Romano, je to že silno prepleteno. Oba sva po poklicu novinarja in oba zanima novinarstvo. Kdo si potem ne bi želel hotel hoditi po svetu in pisati o tem? Že iz prvih poti sem pisal reportaže. Kasneje pa je vsaka naslednja pot postajala tudi delo, vse skupaj je dobilo nekega smisel tudi zato, ker je bilo to delo. Vsaka naslednja pot je dobivala več novinarskih prvin, več pisanja, več fotografiranja, na koncu tudi snemanja s filmsko kamero. Edino to mi je omogočilo, da sem sploh lahko potoval. Tudi finančno. Nihče od pokroviteljev mi namreč ne bo dal denarja zato, ker rad spim pod palmo, ampak hoče konkreten izdelek. Res pa je, da sem začel s potovanji in fotografiranjem kot hobijem. In še danes grem na pot najprej zato, da nekaj vidim, doživim, šele nato zato, da to napišem, slikam in prodam naprej. Na srečo so še poklici, ki jih ljudje opravljamo s srcem."

Svoje poti po svetu pa predstavljaš tudi na predavanjih in televiziji.

"Predavanja morda niso več pravi izraz, saj jih odlikuje multivizija. Po novem letu bom namreč z novo opremo, z osmimi računalniško vodenimi projektorji, začel predstavljati knjigo po vsej Sloveniji. To multivizijo režira filmski režiser Franci Slak in je postavljena na novo raven, ki je ljudje pri nas gotovo niso vajeni. V dobri uri se namreč zvrsti tisoč diapozitivov. Hkrati pripravljamo tudi televizijsko serijo, ki bo šla v eter v začetku februarja. To je sedem polurnih nadaljevanj o afriškem delu poti."

Kaj pa načrti? Že razmišljaš o novih poteh?

"Načrti so vsekakor povezani z novim družinskim članom, s polletno Kajo. Mnogi pravijo, da je sedaj konec, da bomo poslej le doma. Vendar pa z Romano srčno upava, da bova s to vrsto načina življenja še nadaljevala. Ko bo punčka stara nekaj let, morda tri leta, lahko gremo na potovanje skupaj. Prav Kaja bo potovanjem dala novo razsežnost. Vendar pa zaenkrat še nič preveč ne načrtujemo - kajti to se bo ali pa se ne bo zgodilo."

Maruša Avguštin

Novoletna prodajna razstava v Šivčevi hiši

Na novoletni razstavi v Šivčevi hiši sodeluje 18 avtorjev, vanjo pa so vključeni še nekateri člani kranjskega likovnega društva. Razstava nudi kvalitetno in pestro izbiro likovnih del od slik, kipov, keramike, grafike, ročno slikanih svilenih tkanin ter različnih voščilnic in razglednic. Izjemna posebnost je koledar, posvečen 400-letnici smrti slovenskega renesančnega skladatelja Jakoba Gallusa z grafikami akad. grafika Črtomira Freliha. Osem kolagrafijskih temo Gallusovih pesnitev predstavlja Črtomir Freliha kot vsebinsko poglobljenega in tehnično virtuoznega likovnika. Koledar vsebuje tudi CD ploščo z Gallusovimi pesmimi v izvedbi Slovenskih madrigalistov, pod vodstvom Janeza Boleta.

V prvem razstavnem prostoru si sledijo: miniaturne slike v olju slikarja Antona Plemlja

s prevladujočo tihožitno tematiko v avtorjevem značilnem naivnem slogu, grafike akad. slikarja Martina Avsenika s tihožitji in figuralnimi kompozicijami v "kubistično" obarvanem načinu, male razpoloženske krajine akad. slikarke Dore Plestenjak v njeni virtuozni tehniki, monotipije in slike na svili akad. kiparke Andrejke Čufer, ki z razpoloženskostjo in pretanjenim rokopisom opozarjajo na nadarjeno mlado ustvarjalko, vitalne male plastike v žgani glini in miniaturne slike z nadrealističnim in poetičnim nadihom akad. slikarja Izidorja Urbančiča in grafike kitajske slikarke in grafičarke Wang Huiqin z opazno črto ljubljanske grafične šole.

Od oblikovalskih izdelkov so v galeriji na razpolago originalne novoletne voščilnice slikarja Branka Čušina in razglednice umetniških slik

Martina Avsenika, Bonija Čeha, Črtomira Freliha, Vinka Tuška in Alenka Kham-Pičman. Andrejka Čufer je poleg slik prispevala za razstavo izdelke iz ročno tkane svile, svilene kravate in rute, ki so ročno poslikane in v celoti ročno izdelane; Boni Čeh razstavlja poleg slik keramične svečnike, kroglice, zvončke in miniaturne keramične reliefe; oblikovalca Vanja in Urban Magušar se prav tako predstavljata s keramičnimi izdelki - od jasic do zvončkov itd.; Stane Kolman pa z miniaturnimi bronastimi sovami, z malo plastiko ženskega akta v žgani glini in glinastim Kristusom; Melita Vovk pa predstavlja, razen slike iz svojega starejšega obdobja, poslikana lesena krožnika z narodopisno vsebino v svoji značilni, h karikaturni nagnjeni risbi in hotenim kmečkim koloritom.

Drugi razstavni prostor zaseda veliki leseni torzo akad. kiparja Staneta Kolmana in dve njegovi barvni risbi v vohementnih potezah. Akad.

slikar Domen Slana se predstavlja s cvetličnim tihožitjem v olju in s sproščeno slikanimi akvarelnimi krajinami; akad. slikar Boni Čeh je poleg oblikovalskega deleža prispeval za razstavo dva gvaša in večje akrilno platno. Slike predstavljajo prepesnitve krajin v subtilni slikarjevi barvitosti. Akad. slikarja Janeza Ravnika odkrivamo kot kiparja v lesu z biomorfni oblikami in z risbami s tušem podobne vsebine, ki dokazujejo njegovo risarsko mojstrstvo. Akad. slikar Albin Polajnar razstavlja manjši slike v olju, ki kažejo na njegovo fovistično barvno izhodišče. Slikarja Zvonka Čoha zastopajo na razstavi dve barvni in tri črno bele ilustracije, ki dokazujejo njegovo nagnjenje za humoristično pripovedno risbo in izjemno žareč kolorit.

Tretji galerijski prostor nam poleg že omenjenih avtorjev predstavi še akad. slikar in arhitektko Alenko Kham-Pičman z barvnimi grafikami na temo beneškega karneva-

la, ki z jasno profesionalno risbo in kultiviranim koloritom odkriva najbolj slikovite dele beneških stavb in izjemne maske karnevala. Henrik Marchel je zastopan z dvema "modrima" slikama, ki v svojem barvnem zvenenju spominjata na glasbo. Akad. slikar Vinko Tušek z likovno igro toplih barv na papirju ustvarja mozaične prostorske ambiente, medtem ko olje slike akad. slikarke Melite Vovk v svoji igri spominjajo na rastlinsko ornamentiko. Akad. kipar Jože Eržen skuša

v dveh koloriranih risbah ujeti trenutek pojavnosti možganskih figur.

Dosti likovnega blaga čaka na obiskovalce tudi v mapi na razstavi.

Toliko avtorjev hkrati se v Šivčevi hiši še ni predstavilo. Prepričani smo, da razstava zasluži ogled, da nudi veliko možnosti za praznične nakupe za različne okuse in različne možnosti. Odprta bo do 30. decembra, vsak dan od 10. - 12. in od 17. - 19. ure. Vabljeni!

Franc Križnar

Pogovor s sopranistko Olgo Gracljevo

V tem pevskem poslanstvu se ne počutim komedijantka

Sopranistka OLGA GRACELJ se je rodila 15. januarja 1950 na Bledu. Sedaj živi in poje v glavnem v Ljubljani. Po teoretsko-pedagoškem oddelku ljubljanske Srednje glasbene šole se je prav tam pričela učiti tudi solopetja pri učiteljici Sonji Bleiweis-Ivančičevi. Te študije je nadaljevala in končala na glasbeni akademiji Royal Northern College of Music v Manchesteru (Velika Britanija). Z nastopi je pričela že v času študija v Veliki Britaniji (1978) in kaj kmalu nadaljevala tudi kot koncertna pevka na turnejah po Danski in Finski. Leta 1979 se je vrnila v Ljubljano in postala solistka Opere in baleta Slovenskega narodnega gledališča. Gracljeva se odlikuje z zvonkim in odlično šolanim ter tehnično izdelanim liričnim in mladodramskim sopranom, prav tako pa obvladuje najrazličnejše scenske like. Njene največje kreacije so poleg koncertnega petja prav na glasbenem odru: Micaëla v Bizetovi Carmen, s katero je v Ljubljani debutirala, Marinka v Smetanovi Prodani nevesti, Grofica v Mozartovi Figarovi svatbi, Rusalka v istoimenski Dvoržakovi operi, Minka v Foersterjevem Gorenjskem slavčku, Margareta v Gounodovem Faustu, Liu v Puccinijevi Turandot, Mimi in Musetta v Puccinijevi La Boheme, Zofija v Massenetovem Wertherju, Gilda v Verdijevem Rigolettu, Violetta v Verdijevi Traviati, Djula v Gotovčevem Eru z onega sveta, Pamina v Mozartovi Čarobni piščali, Antonija v Offenbachovih Hoffmannovih pripovedkah, donna Elvira v Mozartovem Don Juanu in čisto nazadnje, ko v tekoči sezoni (1990/91) poje v scenski predstavi Orffove kantate Carmina burana sopransko vlogo. Pripravljala pa še vlogo Fiordiligi v Mozartovi operi Così fan tutte, s katero bo ljubljanska Opera in balet v tekoči sezoni proslavila v letu 1991 200-letnico smrti Wolfganga Amadeusa Mozarta. Nagrade: "Countess of Munster" v Trstu in "Ralph Vaughan Williams" (obe v Veliki Britaniji) in nagrada Prešernovega sklada (1985) za leto 1984 in za "operne ter koncertne nastope". Iz slednje opredelitive naj zapišemo vsaj še tole: "Ime sopranistke Olge Graclje je trdno zasidrano v naši gledališki in koncertni dejavnosti. Ta mlada umetnica, z odlično angleško pevsko šolo, je v nekaj letih obogatila svoj pevski repertoar z deli, v katerih je pokazala globok smisel in poslušalca za pretanjeno oživiljanje raznovrstnih glasbenih oblik. Zlasti prepričljivi so njeni koncertni nastopi v klasičnih vokalno-instrumentalnih delih. V najnovejšem času je Olga Graclje dosegla svoj poustvarjalni vrh z vlogami Marinke v Prodani nevesti in Violette v Traviati." (prim. Delo, 8. 2. 1985, str. 5, v.: Prešernovi nagrajenci).

Kdaj ste pravzaprav začeli peti in misliti na operno in koncertno pevsko kariero?

Nikoli nisem mislila, da bom postala pevka. Na svoj glasbeni talent pa sem opozorila že zgodaj in že v tretjem razredu osnovne šole pričela igrati klavir. Takrat sem že vedela, da bo glasba moj kasnejši poklic, kaj v glasbeni stroki pa bo to, se takrat še ni vedelo. Bila sem muzikalna, v glasbi sem uživala, današnje vedenje o vsem nadaljnem pa se je izkristaliziralo šele v srednji glasbeni šoli. Tam se pričela z obiskovanjem glavnega predmeta klavir in teoretsko-pedagoški oddelku. Pela sem v šolskem zboru, ki ga je vodil profesor Janez Bole. Prav Bole pa je v meni odkril še pevski potencial. Ker pa je hkrati profesor Zvonimir Ciglič na teoretsko-pedagoškem oddelku ugotovil, da je vse skupaj pretežko zame, me je enostavno izpisal iz klavirskega oddelka. S petjem pa sem potem resno pričela šele po končanem študiju na teoretsko-pedagoškem oddelku. Edino, kar je bilo s petjem povezano sočasno, je bil odlični srednjeglasbenošolski (dekliški) pevski zbor in pa pričetek solopevskega šolanja v razredu pripravnice pri profesorici petja Sonji Bleiweis-Ivančičevi. Potem sem pela kar v dveh takratnih poklicnih pevskih zborih v Ljubljani: Zboru Slovenske filharmonije in v Opernem zboru, ki ju je vodil Jože Hanc. Potem sem se vpisala na ljubljansko Akademijo za glasbo tudi na študij glasbene pedagogike, in kmalu zatem povsem po naključju odšla v Veliko Britanijo.

Potem so sledila štiri dolga leta študija petja v tujini. Zakaj?

Dobro vprašanje! Tudi drugi so se že takrat spraševali, zakaj pa ne Italija? Ampak Angleži imajo izjemno pevsko tradicijo, sama pa sem imela priložnost spoznati zelo zanimive ljubitelje glasbe v Manchesteru, ki so mi pravzaprav omogočili ta korak. Opozorili so me na izjemno kvaliteten glasbeni in še posebej pevski koloid s konservatorskim sistemom vertikalne glasbenega izobraževanja (nižja, srednja in visoka stopnja), ki pa je še dandanes najbolj v veljavi prav za šolanje pevcev in je boljši od londonskega. Šolanje in bivanje sem si v začet-

ku plačala sama, kajti pri nas je že nekaj časa veljalo pravilo, da študentji v tujini za diplomsko šolanje niso podeljevali. Pote, že drugo leto moeja šolanja v Angliji, pa sem dobila njihovo študentščino, ki sem jo seveda kaj kmalu in častno "odplačala", saj sem še v času šolanja pričela tudi javno nastopati.

Študij in delo se pri petcu nikoli ne končata. Ali se študij še nadaljuje z najrazličnejšimi vlogami, pri delu s številnimi dirigenti, režiserji in korepetitorji?

Prav s šolanjem v Manchesteru sem bila vsa štiri leta krasno vodena. Še danes pobiram takrat naložena znanja, vedenja, šolanje glasu, odrske igre in pevške dikcije ter tehnike, različne glasbene stile itd. To je bila hkrati tako visoka stopnja profesionalnega pevskega šolanja, da si še dandanes marsikdo od poklicnih pevskih kolegov, ki česa podobnega nikoli ni poskusil, ne more niti predstavljati. Prav ta pevsko-šolani kapital iz Manchestera nosim še dandanes v sebi. Kajti tudi moja takratna angleška pevka učiteljica (pokojna) Innes Mitchel mi je že takrat rekla, "da me uči petja za čez 15 let." Teh pravil, pa še marsičesa takrat prvič slišane, se še dandanes trdno držim. Če ne bi prinesla tega znanja s pevskega šolanja sem, v našo Opero, bi bila moja situacija danes lahko zelo težka. Vse je kazalo, da bom ostala v Veliki Britaniji, vendar zgodilo se je, da sem se vrnila in tako je vse moje znanje dobila moja domovina, kar pa tudi nekaj pomeni.

Kaj pa danes? Uspehi, ki so tu, pa še tisti, ki vas verjetno še čakajo, so v večini primorov vezani na domačo-ljubljansko opernoaletno hišo. Ali je tak razvoj za vas dovolj?

Ne! Mene ob teh razmerah rešujejo koncerti in drugi nastopi zunaj domače operne hiše. Sodelovanje z drugimi dirigenti me pravzaprav dviguje, ob tem lahko nadaljujem svojo dvigajočo se pevsko kariero. Vsekakor moram poudariti uspešno in dolgoletno sodelovanje s Slovensko filharmonijo. Prav tako pa sem prav letos (februar 1990) gostovala z zagrebškim maestrom-dirigentom, stalnim gostom Slovenske filharmonije, pri izvedbi

Haydnove Misse in angustii (Nelsonmesse) v d-molu v Berlinu, lani pa s samospetnim recitalom v Sovjetski zvezi. Sodelovala sem tudi z odličnim dirigentom Hartmutom Haenchenom v avstrijskem Beljaku in Linzu, ki je ravno tako stalni gost Slovenske filharmonije. Zelo uspešno je bilo tudi moje sodelovanje z mariborsko Opero in z njihovima dirigentoma Borisom Švaro in Samom Hubadom.

Naša domača operna (po)ustvarjalnost je v krizi. Ali jo občutite tudi vi?

Da. Vsesplošna kriza se odraža tudi v operi. Denarja ni in izgleda, da ga bo vedno manj. Solistični ansambel je zdaj tako majhen, da že skoraj ne obstaja več. To je razumljivo, kajti najlažje je dobiti že "narejene" pevce, kot pa gojiti lastne in se z njimi

ukvarjati kontinuirano. Rada bi še poudarila, da smo in moramo ostati Slovensko narodno gledališče in kjer naj bi se pelo slovensko.

Kakšno pa je vaše sodelovanje z ostalimi jugoslovanskimi opernimi in koncertnimi odri in s tujino?

Že nekaj let uspešno sodelujem tudi z Zagrebško filharmonijo in ljubljanskim Radijskim orkestrom (Simfoniki RTV Slovenija, op.avt!). Operno sem gostovala na Reki in v Mariboru. V opernem smislu sem še premalo angažirana, ker sem bila doslej kar dosti angažirana v SNG Ljubljana. Kaj pa bo prinesla prihodnost, pa je težko predvideti. Poleg tega pa sem bila redno zadnja tri leta gostja Božičnih koncertov v Salzburgu in umetniško sodelovala s prof. Bredo Zakotnikom.

Črtomir Frelih: MUSICA, NOSTER AMOR, orig. kolografija

Samostojne - portretne gramofonske plošče oziroma glasbene kasete se niste posneli, več kot uspešno ste že sodelovali v številnih ansambelskih posnetkih tako z domačo-ljubljansko opernoaletno hišo kakor tudi na številnih vokalno-instrumentalnih koncertih našega edinega kvalitetnega ljubiteljskega zborovskega društva "Consortium musicum" z dirigentom dr. Mirkom Cudermanom.

Ne, nimam še samostojne gramofonske plošče ali glasbene kasete, tudi zato, ker naša produkcija gramofonskih plošč in kaset ni posebej zainteresirana za pevce. Sama pa se tudi ne silim preveč. Sicer pa bo tudi za to še čas. Zato pa sem v oratorijskem in kantatnem pevskem "fahu" odpela ogromen repertoar.

Imate morda pedagoške pevške ambicije?

S poučevanjem solopetja sem poskusila že v času študija v Manchesteru. Kajti njihov študij glasbe je res kompleksen. Že takrat je imel vsak študent solopetja na visoki stopnji študija po tri učence z nižje stopnje. To delo me je že takrat navdušilo, mislim, da imam tudi za ta del pevstva določene dispozicije. Tudi želim si, da bi s tem nekoč nadaljevala povsem profesionalno, čeprav sedaj to počnem v minimalnem obsegu zasebno. Neurejeni termini Opere mi ne dovoljujejo ob družini še kakršenkoli institucionalni pedagoški pevski angažman.

Kaj pa morebitni pevski sopotniki in vzorniki? Ali imate svojega stalnega pevškega pedagoga, saj vemo, da tako umetniški vodje kakor tudi dirigenti in korepetitorji to niti ne morejo več biti?

Veliko delam sama. Pomagajo mi dobri dirigenti in ta sreča se mi nasmehne kar pogosto. Najboljše izkušnje imam z mojstri kot so Milivoj Šurbek, Vladimir Kobler, Samo Hubad in Boris Švara. Poslušanje dobrih pevcev - interpretov najrazličnejših vlog v živo pa je tudi zelo stimulatívno pri mojem študiju. Dobro vem, kaj lahko pojem in česa ne. Nisem pristaš stalnih menjav pevskih pedagogov. Veliko vlogo v moji karieri v zadnjih štirih letih pa je imela prof. Breda Zakotnik (profesorica na salzburškem Mozarteumu), ki me je zopet popeljala nazaj v svet (pevskega) samospetja.

Nazadnje sta peli skupaj z baritonistom Jakom Jerašo v Verdijevi Traviati, ki je odpel že tisočo predstav v ljubljanski Operi. Koliko nastopov pa imate vi?

Števila predstav in vlog ne zapisujem, ker mislim, da je taka evidenca nepotrebna. Vsekakor pa je zanimivo vedeti, koliko vlog in predstav si že odpel, predvsem pa tudi katere.

Kdo so vaši priljubljeni skladatelji in vloge? Ali jih morda lahko izbirate?

Doslej sem pela že veliko različnih vlog in vse po vrsti so mi bile zelo blizu in drage. Pogrešam

pa slovanski operni repertoar. Vlog pa v domačem opernem teatru pevci sami ne moremo izbirati, kajti pri nas imajo glavno besedo dirigente.

Kakšen pa je vaš odnos do sodobne operne in koncertne glasbe?

Doslej se moderni glasbi oziroma sodobnemu glasbenemu gledališču nisem preveč posvečala. Verjetno ima še čas. Koncertno in posamezno pa sem že pela ali snemala naše slovenske sodobne skladatelje, ki pa tudi pripadajo različnim stilnim smerem glasbe 20. stoletja. Med njimi je največ najrazličnejših romantičnih smeri, so pa med njimi tudi modernisti: Demetrij Zebre, Anton Lajovic, Marijan Lipovšek, Pavel Šivic, v Trstu sem snemala slovenske primorske skladatelje med vojnama (Vasilij Mirk, Ivan Grbec, Hrabroslav Volarič, Breda Šček, Mirko Polič, Karol Pahor) pa še Gerbiča in Kogoja. Vendar me tudi tukaj še čaka ogromno dela. Nekaj let že uspešno sodelujem s prof. Nevo Merlak in tržaško harfistko Jasno Corrado-Merlak. Na skupnem recitalu v tržaški Glasbeni matici smo tudi izvajali sodobna glasbena dela Benjamina Brittna in sodobnega mladega tržaškega skladatelja F. Vidalija.

Kaj priporočate predvsem mlajšim pevcem in pevкам, tistim, ki šele stopajo na pevsko pot?

Mislim, da se danes vedno manj mladih odloča za pevski poklic. Mladi ljudje točno vedo, da so perspektive pevca majhne. Ko sem sama pričevala svojo srednjeglasno pevsko pot pred več kot dvajsetimi leti, so bile tudi splošne družbene in ekonomske razmere boljše. Vsak mlad človek pa, ki se danes odloča za pevski poklic, mora imeti v sebi ogromno navdušenje, seveda ob talentu in delavoljnosti. Sledi obilo samoodrekanja in pa asketsko življenje. V bistvu se sedaj, ko sem kolikor toliko formirana pevka na račun tega umetniškega dela še vedno marsičemu odrekam, lahko celo rečem, da se odrekam svojemu lastnemu življenju. Kajti potem, ko si enkrat na vrhuncu svojega dela, je še vedno vsak tvoj javni nastop, pa najsi bo to na opernem ali koncertnem odru, pravi šok. V pevstvu in glasbi nasploh gre vsaka predstava, vsak koncert kot del tebe samega, mimo, ga ali je ni več, ko je enkrat take ali drugačne skladbe konec. Glasba je namreč neke vrste minljiva umetnost. To je še ena od krutih zakonitosti glasbene reprodukcije, s katero je žal treba vedno računati. Kljub temu pa je moj poklic lep in ga imam nadvse rada, v petje sem tako rekoč vedno bolj zaljubljena. Zato pa je na njegov račun potrebno v življenju nenehno odstranjevati vse tisto, kar lahko slabo vpliva na pevčeve dispozicije. Mednje marsikdaj sodijo tudi čisto navadne življenjske nuje in problemi, kajti petje zahteva iz dneva v dan celega človeka. Tudi zato pevec potrebuje ogromno samozaupanja vase.

Krog petja in prepevanja bi se dalo seveda povedati še marsikaj. Za pevca pa je najvažnejše to, da venomer in vsakič ve, kaj hoče. To pa je pravzaprav že univerzalni nauk in občelovsko mišljenje o človekovem bivanju. Sama zase mislim, da to vem in da z vsem umetniškim poslanstvom, ki ga nosim v sebi, še vedno trdno stojim na tleh naše realnosti in omejenega človekovega bivanja nasploh.

Viri in literatura (v biografiji):

Enciklopedija Slovenije, 3. zv. (Eg-Hab), Mladinska knjiga, Ljubljana 1989, str. 346 (Katarina Bedina) in Leksikon jugoslavenske muzike, 1. zv. (a-Ma), Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb 1984, str. 280. Delo, 8. 2. 1985, str. 5 (v.: Prešernovi nagrajenci 1985).

**CESTNO PODJETJE
KLANJ, p. o.**

Kranj, Jezerska cesta 20.
tel.: 064/26-861
telex: 37720 CP KRN YU

**ŽELIMO VAM
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991**

**SKUPŠČINA
OBČINE
ŠKOFJA LOKA**

*DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM
VESELE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991*

TERMO

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991 ŽELI**

industrija termičnih izolacij, škofja loka p. o., 64220 škofja loka,

*trata 32, telefoni: n. c. (064) 631-151, 631-908,
telefax: (064) 632-957, telex: 34673 YU TERMO*

TERVOL

etiketa

proizvodnja etiket
in tiskarske storitve p. o.
64226 žiri, industrijska c. 6
tel. 064 69260, 69270

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991*

alpina[®] ŽIRI

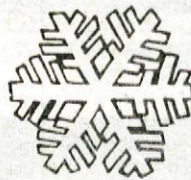

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991**

zoliks
PODJETJE LAHKE OBUTVE
p. o. Strojarska 12 Žiri
Tel. 064-69-332

**ŽELI OBČANOM GORENJSKE
VESELE PRAZNIKE IN
SREČNO NOVO LETO 1991**

Agromehanika

Kranj, Hrastje 52 a,
tel.: 34-034, 34-033, 36-033

*VSEM OBČANOM IN KUPCEM
ŽELIMO PRIJETNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991*

**PODJETJE ZA
PTT PROMET KLANJ**

**ŽELI OBČANOM GORENJSKE
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991**

Kotru
PREDNOVOLETNI
POPUST 20 %
 ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE PLAŠČE
 ZA ŽENSKE KOSTIME
 ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE VETROVKE
 KATERIH CENA JE 2.000 DIN IN VEČ
POPUST PRIZNAMO
OB TAKOJSNEM PLAČILU

ŽE SEDAJ SMO PRIPRAVILI ZA VAS
VELIKO PRAZNIČNO PRODAJO

TV - HIFI - VIDEO - TEHNIKE

TELEVIZORJI	VIDEOREKORDERJI	RADIOKASETOFONI
HIFI STOLP Samsung 7550, spomin, 2 x kasetofon CD, daljinsko 6.590,00 5.990,00	Samsung 7120 6.390,00 5.790,00 Samsung 1260, LCD, model 91 7.290,00 6.390,00	Samsung 1250, 2 x kasetofon, CD, radio 3.990,00 2.990,00 Samsung 780, 2 x kasetofon, ura, digital 2.690,00 2.350,00
VIDEOPLAYER Samsung 972 3.790,00 3.450,00	Samsung 1560, LCD, 4 glave 8.390,00 6.990,00 Fisher FVH 300 7.990,00 6.390,00	Samsung 650, 2 x kasetofon, ločljivi zvočniki 2.490,00 1.990,00 Samsung 250, 2 x kasetofon 1.290,00 1.090,00

Cene veljajo za GOTOVINSKO plačilo do odprodaje zalog

mednarodno podjetje d. o. o. LJUBLJANA
TV - HIFI - VIDEO CENTER
 KRANJ, Cesta talcev 3 (pri gostilni Blažun)
 Telefon: 22-367
 Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 12. in od 15.30 do 19.30
Vljudno vabljeni!

MI SMO Z VAMI
 Zato smo tu, da bi vam olajšali iskanje pri gradnji ali obnovi doma.
 Tu smo. S celovito ponudbo gradbenih materialov, stavbnega pohištva... Z resnično veliko izbiro keramike, izolacij in izdelkov iz lesa.
MI SMO Z VAMI V VAŠEM MESTU!

lesnina
LGM les gradbeni material

Kranj - Primskovo tel.: 26-076 ali 23-949
 Odprto vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure

RENAULT

REMOINT

SERVIS, PRODAJA REZERVNIH DELOV KRAJ - LABORE
 ŽELI VSEM VOZNIKOM V NOVEM LETU VARNO VOŽNJO V BREZHIBNEM VOZILU.

NOVO!
 V KRANJU
 Mladinska 2 ob nekdanjem Vino-Pivo

TRGOVINA
BARV, LAKOV, LEPIL, AVTOKOZMETIKE, PRIBORA itd.
 ŠIROKA IZBIRA PO KONKURENČNIH CENAH

NA DAN OTVORITVE, KI BO V PONEDELJEK, 24. 12. 1990, PREJMETE OB NAKUPU TUDI DARILO

SS Slovenijašport

VSE ZA ŠPORT IN REKREACIJO
 VSE ZA LJUBITELJE SMUČANJA

V NOVOODPRTI TRGOVINI SLOVENIJAŠPORT V KRANJSKI GORI
 Ul. Slavka Černeta 33
 Delovni čas: od 8. - 20. ure, sobota od 8. - 16. ure

M Mercator - Preskrba
 trgovinsko podjetje Tržič, d.d. Trg svobode 27

Za vesele božične praznike in prijetno pričakovanje novega leta smo vam pripravili v naših prodajalnah bogato izbiro blaga po znižanih cenah in ugodnih plačilnih pogojih.

Vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem se zahvaljujemo za dosedanje zaupanje in jim želimo prijetno praznovanje ter zdravo, srečno in uspešno novo leto 1991 z željo, da bi tudi v prihodnje ostali naši zvesti kupci in partnerji.

jedilno rafinirano rastlinsko
CEKIN

NAJ VAM GRE V NOVEM LETU 1991 VSE KOT PO OLJU

PRIJETNE PRAZNIKE VAM ŽELI

M Mercator - Oljarica Kranj

KDOR IZBERE IZBIRA IZBIRO

tel.: 064/21-276
064/27-479

MERCATOR - IZBIRA KRANJ
Trgovsko podjetje, d. o. o. KRANJ

V našem Diskontu pri Železniški postaji je izbira artiklov vsak dan bolj pestra. Tokrat vam pod šifro UGODNO priporočamo:

vino KOS ^{1l} 14¹⁰ olje ^{1l} 16⁰⁰
sončnično

prašek ^{4kg} 69⁹⁰
BELL (uvoz) VIKI krema ^{1l} 47⁰⁰

sirupi v ročkah ^{3l} 72¹⁰
več okusov Schweppes b. l. ^{1l} 12¹⁰

Bibita (uvoz) ^{1,5l} 19⁷⁰ šampinjoni ^{1l} 48⁰⁰
v slanici

moka ^{25kg} 112⁵⁰
T-500 (uvoz)

0,5 kg 25⁹⁰ arašidi
Imamo tudi veliko izbiro buteljk in pečenih vin iz uvoza. Obiščite nas in se prepričajte sami. Veseli bomo vašega obiska.

Kupljeno blago v vrednosti nad 700,00 din vam pripeljemo na dom brezplačno.

JUGOTRANSPORT
Predstavništvo LJUBLJANA

PRODAJA IZDELKOV ZABAVNE ELEKTRONIKE ZNAMKE »GOLDSTAR«

TV COLOR EKTRAN 36 cm, 51 cm, 55 cm.
VIDEOREKORDERJI
PRENOSNI STEREO RADIOKASETOFONI z enojnim ali dvojnim kasetofonom.

IZREDNO NIZKE CENE.

OBROČNO ODPLAČEVANJE.

GARANCIJA 12 MESECEV.

PRODAJNA MESTA:

JUGOTRANSPORT

Filiala Koper, Patrisa Lumumbe bb

tel.: (066) 33-636, 34-471

Predstavništvo Jesenice, Spodnji Plavž 6

Tel.: (064) 84-392

Predstavništvo Ljubljana, Cesta VII. | Korpusa 17

Tel.: (061) 310-520, 312-458

Predstavništvo Sežana, Partizanska 109

Tel.: (067) 72-691

Predstavništvo Reka, Rade Končarja 7

Tel.: (051) 213-276, 213-273

PREDNOVOLETNO ZNIŽANJE CEN

Od 10 do 30 % smo znižali cene posameznih proizvodov naslednjih proizvajalcev:

- 30 %** TIK, Kobarid
- 25 %** TOVARNA MERIL, Slovenj Gradec
- 15 %** BLACK & DECKER, Grosuplje
ISKRA - ERO, Kranj
- 10 %** ELMA, Črnuče
EMO, Celje (bio program)

Podrobnejše informacije dobite pri prodajalcih v Merkurjevih prodajalnah

Darila Vam tudi BREZPLAČNO aranžiramo.

ŽELITE PRIJETEN IN UDOBEN DOM? OPREMLJATE TRGOVINO, BUTIK ALI SKLADIŠČE?

NUDIMO VAM PROGRAME:

- KVALITETNE
- PRILAGODLJIVE
- Z NEŠTETIMI KOMBINACIJAMI, RAZLIČNIH BARV, BREZPLAČNE NASVETE ARHITEKTA IN NIZKE CENE.

mi moderni interieri

● **Moderni interieri p.o.**

Prodajni salon Kranj, Ul. Mirka Vadnova 7, Primsko vo

● **SALON KUHNJSKE OPREME**

Titov trg 5

● **PRODAJNI SALON**

Skladiščna 5, Jesenice

Srečne in vesele praznike!
Tudi v novem letu sledite rumeni črti

LOKA KAVA

okus in aroma vaših želja

okus in aroma vaših želja

okus in aroma vaših želja

Dober nakup je pri Loki nakup

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991
vam želi*

LOKA
ŠKOFJA LOKA

EUROINTER december 90

BA AK

razstavno-prodajni interier
MODNA HIŠA PRISTAVA
BLED

Tel.: (064) 77-529, 78-561 (int.232)
fax: (064) 78-962
Delovni čas: 10^h - 19^h; sobota: 10^h - 19^h

V naši prodajalni Vam nudimo:
izdelke iz medenine in drugih kvalitetnih
materijalov
unikatne - ročno izdelane izdelke: primerne za
darila: svečnike, vaze, vrčke, pepelnike,
okrasne
lončke za rože, kanglice, zvonce,...
vse vrste svetil (stenske, stropne, stojče),
mize,
stole, podstavke za TV sprejemnike, kljuke,
kopalniško opremo, postelje,...
izdelavo po naročilu
kompletno opremljanje gostinskih lokalov,
hotelov,
pisarniških prostorov, stanovanj, trgovin,...
prevzem del po sistemu »na ključ«, inženiring
obnovo starih medeninstih izdelkov

AK
KOVINARSTVO
ALEŠ KUPLJENIK

Vam predstavlja svojo dejavnost:

- proizvodnjo vitrage in tiffany polnil iz antik stekel, stekel za vrata, okna, predelne stene in druge ambience po katalogu ali po naročilu ter različne druge dekorativne izdelke
- različne vrste obdelave stekel (preoblikovanje, vtljevanje barvnih slik in sitotiska, fazetiranje, brušenje in izrezovanje)

ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.

Vsem občanom Gorenjske sporočamo,
da je ustanovljena
Zavarovalnica Triglav - delniška družba.

Tudi v novi družbi si bomo prizadevali
za vaše zaupanje.

Vsem zavarovancem želimo srečno in uspešno leto 1991!

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Alp penzion na Bledu

Lepotna kirurgija brez skalpela

Naše bralke Alp penzion na Bledu, ki ga vodi podjetna Slavica Srešen, že poznajo. Njen lepotilni salon, ki nudi nego z najsodobnejšimi aparaturnami, smo predstavili pred poletjem. Številne predstavnice nežnega spola, ki skrbijo za svojo zunanost, so si dale pri Slavici odpraviti nadležni celulit, hujšale so, gladile gube z mioliftingom, se potile v savni ali sončile v solariju. Za zimski čas pa Slavica obeta dvoje novih storitev, dermoabrazijo in zdravljenje aken z biofotonskim laserjem.

Aparat za dermoabrazijo so v Alp penzionu kupili že spomladi, toda ob našem takratnem obisku je še čakal na carini. Poleti pa je večidel tudi miroval, kajti posegi z njim so varnejši jeseni in pozimi, ko se lažje obvarujemo sonca.

»Dermoabrazija je nekakšna mehka kirurgija brez skalpela,« pravi Slavica. »Gre za »brušenje« brazgotin, ki so jih na koži pustile akne, nesreče, opekline, operativni posegi, odstranjuje tudi pigmentne lise in strije, ki po porodih pustijo nelepe sledove. Mikroabrazijo delamo pri nas pod zdravnikovim nadzorom, in sicer je to postopek z aluminijevimi mikrokristali, ki gladijo kožne brazgotine na površju. Klientke, ki se odločijo za dermoabrazijo, se morajo po posegu varovati sonca, pri prvem sončenju pa morajo uporabljati najvišji zaščitni faktor. Poseg ni enkrat, treba ga je večkrat ponoviti, da se brazgotine omilijo, povsem ozdraviti se jih ne da. Toda poseg jih estetsko popravi. Klientke nas obiščejo od šest do petnajstkrat. Polurno brušenje zaračunamo 350 dinarjev.«

Druga novost iz Slavičine lepotne delavnice pa je nekakšna terapija za akne, ki mučijo zlasti najstnike, mnoge pa nadležni mozolji spremljajo tudi v

zrela leta. Za oboje bo nemara prišla v pošte terapija z bio-

tonskim laserjem, ki zdravi s svetlobo kot energijo, poleg tega pa obdelujejo kožo tudi z ustrezno kozmetiko za akne na osnovi pivskega kvasa. Kdor se odloči za tak način odpravljanja aken, mora kar trikrat na teden prihajati v salon, nega traja tri tedne, potem pa jo prekinejo. Pri Slavici bodo s temi posegi začeli takoj, ko dobijo aparat, tačas ga imajo namreč še na carini.

V Alp penzionu vas polepšajo za praznike

SKUPŠČINA OBČINE TRŽIČ

vošči vsem občanom
vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991

STANOVANJSKA ZADRUGA KRANJ

vošči
vsem članom
in poslovnim prijateljem
vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991

PLANORA

Kranj

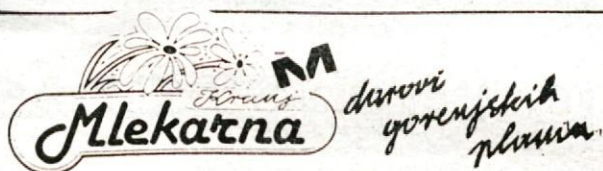
- 20 % POPUST

NA VSO OBUTEV, RAZEN **adidas**

V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH
NA GORENJSKEM IN DRUGOD

do 31. 12. 90

CENJENIM KUPCEM ŽELIMO
SREČNO, VESELO IN USPEŠNO LETO
1991

Cenjenim potrošnikom
in poslovnim prijateljem

voščimo
vesele praznike
in srečno novo leto
1991

Silvestrovanje v BISTROJU

Bogat menu

Cena 450,00 din -
večerja in silvestrovanje
z ansambлом **ARROW**.

PRODAJALNA KRISTALIN

MIJA VELIKANJE
REGINČEVA 9, 64000 KRANJ
tel. 064/22-783

vam nudi izdelke iz
STEKLA, KERAMIKE IN PORCELANA
UNIKATNE VAZE IZ RAZLIČNIH
MATERIALOV
(keramika, pihano steklo, kristal)
Velika izbira kozarcev in drugih daril.

Vse izdelke
kupljene pri nas
vam po želji
potiskamo.
(Obletnice, poroke,
rojstni dnevi) itd.

Želimo vam
vesele božične
praznike
in srečno
novo leto 1991!

- prodaja novih
in rabljenih
nadomestnih delov
in opreme
- servisiranje
in popravilo
karoserijskih
storitev
- prodaja avtolakov
ACRYL in METAL

Vesele praznike ter miru
in osebnega
zadovoljstva
v letu 1991
vam želi
AVTO TRI

AZURIANA

Stanovanjska zadruga
Kamnik - Vrhpolje, tel.: 061/832-875

organizira decembra in januarja
VELIKO RAZPRODAJO

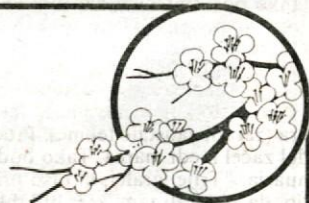
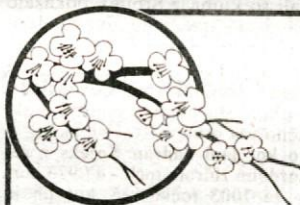
gradbenega in instalacijskega materiala
ter stavbnega pohištva

Cene nižje do 30 % od tovarniških.

Ugodni kreditni pogoji!

Vse informacije dobite v
poslovnih enotah stanovanjske
zadruga AZURIANA:

KRANJ, Partizanska 8
Tel.: 064/21-119
RADOVLJICA, Kranjska 13/1
Tel.: 064/75-962
JESENICE, Kidričeva 41
Tel.: 064/81-562, int. 28

Stara cesta 7, Kranj

Galanterija CARMEN vam nudi
v mesecu decembru
20 - 50 % POPUSTA za volno,
pletanine in darila.

Vesele praznike in srečno 1991.

TRGOVINA

LUČKA

trgovina, izvoz in uvoz in inženiring
Kranj d.o.o., 64000 Kranj, Titov trg 1
(skozi vežo na dvorišču) -
BERJAK

VAM NUDI

- NARAVNO
KOZMETIKO
ŠVICARSKEGA
PROIZVAJALCA BIO
KOSMA
- SEMENA ZA
KALJENJE
- KALILNIKE
- KAMNITE ROČNE
MLINE

Delovni čas
od 9. do 12. in 15. do
19. ure
sobota od 8. do 12. ure

**POGLEJTE NA KOLEDAR,
KOLIKO DNI JE ŠE OSTALO
DO KONCA LET.**

Izkoristite priložnost ugodnega nakupa
do konca leta v Merkurjevih
prostocarinskih prodajalnah.

- gorilniki KLÖCKNER
- obtočne črpalke WILO
- nerjaveča posoda SILIT
- keramične ploščice in kopalniška oprema
- novoletni okraski
- bogata izbira igrač
- pralni stroji SIEMENS
- televizorji SONY in SHARP

PARTNER, Koroška 2, Kranj, tel.: 064/26-461, int. 348
MLADI POTROŠNIK, Gregorčičeva 8, Kranj, tel.: 064/24-654, int. 360
IDEAL, Wolfova 8, Ljubljana, tel.: 061/216-320
Keramične ploščice in kopalniška oprema, Gregorčičeva 8, Kranj, tel.: 064/24-654 in 346.

AQUAHIT d.o.o.

Zasavska 16, Kranj, tel. 27-255

Vam sili veselo božično praznike, srečno in uspešno novo leto 1991!

In vam ponuja naslednje storitve:

- prodaja materiala za vodovod, centralno in sončno instalacijo
- servisna dejavnost
- polipropilenske cevi za sanitarno vodo
- talno gretje mešane firme RE
- strokovni nasveti in montaža
- varilni aparati Iskra ter prikaz delovanja, predvsem rezanja s plazmorezom

želi svojim strankam vesel Božič in srečno 1991!

Tudi v letu 1991 vam nudimo:

- nego telesa in obraza
- termoterapijo za odpravljanje celulita
- celulita
- savno svetovanje zdravnika
- akupunkturo
- laser

Kranj
trgovina in gostinstvo

Cenjene kupce obveščamo,
da je v mesecu decembru

NAKUPOVALNI CENTER KOKRICA

odprt tudi vsako
nedeljo od 8. do 12. ure

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA

TZO.

SLOGA Kranj

*Vsem našim članom
in poslovnim partnerjem
voščimo
vesele božične praznike ter srečno
in uspešno
novo leto 1991.*

*Zahvaljujemo se Vam
za dosedanje zaupanje
in se priporočamo
tudi v letu 1991!*

★★★★★

PARK HOTEL

Vabimo vas na tradicionalno **SILVESTROVANJE**

v RESTAVRACIJO hotela Park

Za veselo razpoloženje bo igra ansambel KARAVANKE iz Postojne. Cena silvestrovanja z bogato silvestrsko večerjo je **700,00 din**

v plesno dvorano KAZINO in TAVERNO

Zabaval vas bo ansambel ROULET. Silvestrovanje s silvestrsko večerjo je **500,00 din.**

Informacije in rezervacije sprejemamo v recepciji hotela in po tel.: 77-945.

Želimo vam prijetne praznične dni in veliko uspehov v naslednjem letu!

Se priporočamo!

KOVINOTEHNA

blagovnica FUŽINAR Jesenice

10 % popusta
ob nakupu
z gotovino
nad 2.000.- din

Tel. (064) 81-952

**VELIKA
NOVOLETNA
PRODAJA**

Posebna ugodnost
nakup na 4 - 6 mesečno
potrošniško posojilo
vam odobrimo
tako v blagovnici

**Možnost nakupa
na čeke
tekočega računa.**

Delovni čas:
od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.
ob sobotah od 8. do 12. ure.

NEMOGOČE JE MOGOČE - NEMOGOČE JE MOGOČE

GORENJSKI GLAS
več kot 60 let

HOTELIRSTVO - TURIZEM - TRGOVINA

Kolodvorska 33, 64260 Bled
(pri železniški postaji)

PRAZNIČNA PONUDBA

- ☆ prednovoletne večerje za zaključene družbe z živo glasbo (skupinam nad 10 oseb odobrimo 10 % popust)
- ☆ silvestrski menu 490 din
- ☆ 1. in 2. januarja 1991, obakrat s pričetkom ob 19. uri večer z živo plesno glasbo brez obvezne rezervacije

STALNA PONUDBA

- ☆ družinska kosila 180 din za 4 osebe vsak dan od 11. do 17. ure
- ☆ turistični menu od 60 din dalje

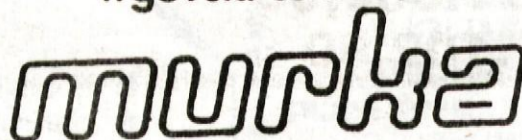
Informacije in rezervacije tel.: 064/77-365

*Želimo vam vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991.*

Dovolite, da vas povabimo v našo novo blagovno hišo...

trgovski center lesce

tel. 064/75-449

90 parkirnih prostorov

UGODEN NAKUP
Z VOZIČKI

TEKSTILNI ODDELEK
z izredno širokim prodajnim programom

MARKET

velika izbira delikatesnih izdelkov in ostalega prehranbenega blaga

DISKONT

nudimo vam ugodne diskontne cene

Market in Diskont od **7.-19. ure** / tudi ob sobotah
nedelja od 8.-11. ure

Tekstilni oddelek od **9.-19. ure** / tudi ob sobotah
nedelja ZAPRTO

OPUS

IZREDNO

Tiskalnik NEC P7+ /24 iglic/A3

12.900,00 din

trakovi za tiskalnike 79,00 din

Trdi disk NEC 3142 /44 MB/ 24 ms

UGODNA

4.590,00 din

PONUDBA

Kontroler MFM 1 : 1

1.120,00 din

Miška MICROSOFT kompatibilna

416,00 din

POKLIČITE

OPUS d.o.o.

Računalniški Engineering
Jaka Platiše 13
64000 KRANJ
Tel.: 064 / 34 039
Telefax: 35 879 / 064

LIBERALNO DEMOKRATSKA STRANKA
MLADINSKI SERVIS
TRŽIČ, TRG SVOBODE 18
TEL. 064/50-457

Mladinski servis Tržič sporoča svojim članom ter vsem poslovnim partnerjem, da je pisarna servisa preseljena v bivše prostore OŠTO Tržič, v stavbi Skupščine občine, Trg svobode 18, vhod II., I. nadstropje.

Telefonska številka Mladinskega servisa Tržič je nespremenjena: (064) 50-457.

Obenem se Mladinski servis Tržič iskreno opravičuje članom in sodelavcem, ker je bila zaradi selitve v drugo pisarno dejavnost nekoliko motena. Mladinski servis Tržič je v tem tednu spet prišel z normalnim poslovanjem ter se priporoča s svojimi kvalitetnimi storitvami.

Vsem članom in poslovnim partnerjem Mladinski servis Tržič čestita ob Božiču ter Novem letu, v poslovnem letu 1991 pa veliko uspehov in dobrega sodelovanja.

VERJETNO NISTE TAKO BOGATI
DA BI KUPOVALI POCENI

ODLOČITE SE ZA KVALITETO

*Smo računalniško podjetje,
ki vam nudi usluge na področju vpljevanja novih tehnologij,
kot tudi njihovega rednega vzdrževanja.
Usluge so vam na voljo tako na področju strojne,
kot tudi programske opreme.*

OPUS

RAČUNALNIŠKI
ENGINEERING

Jaka Platiše 13
Tel.: 064 - 34 039
Tel.: 064 - 36 785
Telefax: 064 - 35 879

*V decembru praznujemo peto obletnico.
Pet let uspešnega in kvalitetnega dela na
področju računalniškega engineeringa je
razlog več, da nas pokličete!*

OPUS JE ODGOVOR NA VSE RAČUNALNIŠKE
PROBLEME VAŠEGA PODJETJA

murka Lesce

Ugoden brezobrestni nakup s 3 čeki

drsalke za hokej 100 % usnje firme
Bauer

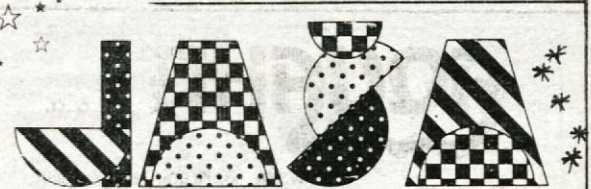
od **1.373,00 -**
1.654,00 din

drsalke za rekreacijo 100 % usnje
firme **Lange**

od **1.060,00 -**
1.102,90 din

Prodajajo: TC Lesce, SU UNION
Jesenice, PLETNA Bled,
PIKA Radovljica

*Vesele božične praznike in srečno Novo
leto vam želi kolektiv Murke*

MODA ZA MLADE TRŽIČ

V trgovskem centru **DETELJICA** smo odprli **NOVO TRGOVINO** (poleg trgovine Peko)

**PO KONKURENČNIH CENAH VAM
NUDIMO:**

poleg italijanskih ženskih modnih plašcev (1.500,00 din),
moške italijanske konfekcije (jakne, bunde, hlače...)

praznične obleke za mladenke in tiste, ki se take počutijo!

Del. čas: od 12. - 19. ure, sobota od 9. - 18. ure

Obiščite nas v trgovini na Trgu svobode v centru Tržiča

Želimo vam vesele božične praznike in srečno novo leto

TOKOS

Tovarna kos in srpov
Tržič

NOVO

v ponudbi naše trgovine na **DETELJICI:**
aparati za rezanje ploščic -
za hoby mojstre in profesionalce

*Voščimo vam vesele božične praznike in
srečno, zdravo, uspešno novo leto 1991*

**EXPRES IZDELAVA KLJUČEV -
KLJUČAVNIČARSTVO RADIKOVIČ
KRANJ** (za trgovino Globus)

Izdelujemo vse vrste ključev,
popravljamo ključavnice, brusimo vse
vrste rezil, graviramo napise in
številke

Cenjenim strankam sporočamo, da
imamo na zalogi varne in proti vlomu
zaščitene cilindrične vložke winkhaus
in trelock.

*ŽELIMO VESELE
BOŽIČNE PRAZNIKE IN
SREČNO TER USPEŠNO
LETO 1991*

Kokra

Trgovsko podjetje KOKRA, p.o. Kranj
Poštna ulica 1, Kranj

Podjetje razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJA RAČUNOVODSKO PLANSKE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- diplomant visoke šole ekonomske smeri,
- 5 let delovnih izkušenj

Kandidat bo imenovan dobo 4 leta.

VODJA SPLOŠNO KADROVSKE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- diplomant visoke šole pravne smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj,
- opravljen pravosodni izpit

Kandidat bo imenovan za 4 leta.

Objavljamo pa še dela in naloge

IZDELAVA APLIKATIVNIH PROGRAMOV

Pogoji:

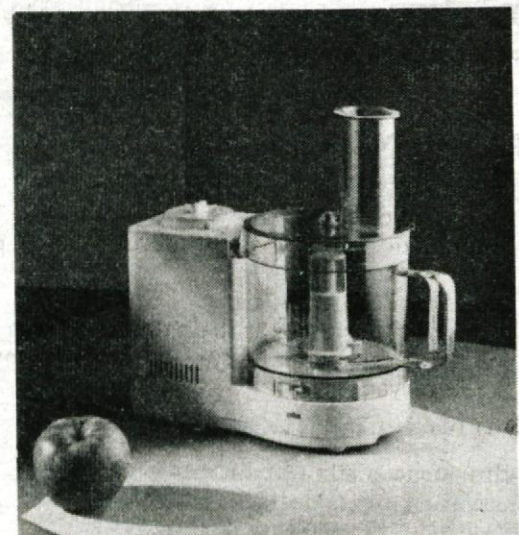
- zaključena V. stopnja šol. izobr. - org. - računalniške, ekonomske ali tehnične smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju sorodnih del
- poskusno delo-2 meseca

Delovno razmerje se sklence za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vložijo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni od objave na naslov: Trgovsko podjetje KOKRA, p.o., Poštna ulica 1, Kranj.

O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v skladu z veljavniimi predpisi.

SAMO
MULTIPRACTIC
JE PRAVI
MULTIPRACTIC
BRAUN

Iskra

TRGOVINA VSE ZA OTROKE
Ulica Janka Pucija 7, Kranj

Zahvaljujemo se potrošnikom, ki so nas letos v tako velikem številu obiskali in se priporočamo tudi v naslednjem letu!

Želimo vam vesele božične praznike ter srečno, zdravo in uspešno novo leto 1991

ARHITEKTURNI
ATELJE

PROJEKTIRANJE OPREME

- GOSTINSKI LOKALI
- TRGOVSKI LOKALI
- POSLOVNI PROSTORI
- STANOVANJSKI PROSTORI
- PROJ. OBJEKTOV
- INDIVIDUALNE HIŠE
- POSLOVNI OBJEKTI
- PROIZVODNI OBJEKTI

KLEMEN KOBAL
dipl. ing. arh.
64000 KRANJ, KOCJANOVA 19

Sama telefonska številka:
tel/fax.: (064) (3)11-484

Zasebno podjetje »LES«
iz Dolenje vasi, ki se je doslej ukvarjalo s prodajo lesnih polizdelkov, odpira 24. 12.

SALON
POHIŠTVA
V NAKLEM

(nekdanja prodajalna Kuriva)

- Nudimo:
- kvalitetno pohištvo domačih in tujih proizvajalcev
 - sedežne garniture
 - pohištvo po naročilu za opremo stanovanj in lokalov
 - nasveti arhitekta
- Salon bo odprt od 9. do 12. in od 13. do 19. ure

UGODNE
CENE

ISKRA - Podjetje mehanizmi
Lipnica

Delavski svet Podjetja mehanizmi Lipnica razpisuje prosta dela in naloge

VODJE FINANČNO RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pogoji:

- dokončana visoka ali višja šola ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj na tem področju
- znanje enega svetovnega jezika

Kandidat bo sprejet na delokrog vodje finančno računovodske službe za 4 leta. Po tem času se ponovi razpis.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izobrazbi pošljejo na naslov: Iskra Podjetje mehanizmi Lipnica, Lipnica 8, 64245 Kropa v roku 8 dni po objavi v časopisu.

Kandidati bodo o izboru obveščeni v roku 15 dni po izboru.

Hotel Grad Podvin

PODVIN - RADOVLJICA - JUGOSLAVIJA
6400 RADOVLJICA - p. p. 10 - TEL. 064/75 543 in 75 554
TELEX 34668 YU PODVIN

Mošnje 1, Radovljica

Strokovni kolegijski organ Gostinskega podjetja Hotel Grad Podvin objavlja prosto delovno mesto

KUHARJA

Pogoji:

- končana gostinska šola - smer kuhar
- 2 leti delovnih izkušenj
- opravljen tečaj iz higienskega minimuma

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s poskusnim delom dveh mesecev. Delo je izmensko.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh od dneva objave na naslov: Gostinsko podjetje Hotel Grad Podvin, kadrovska služba, 64240 Radovljica, Mošnje 1. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku objave.

Mlekatna
DURSKI
GORENJSKIH
PLAVIN
DISKONT Obiščite nas - se splača!
Tel.: 35-137 Odprto: od 6. do 16. ure, sobota od 6. do 12. ure

trgovina

ČAR

BLAŽEVA ulica 11, ŠKOFJA LOKA
vas vabi k božičnim in novoletnim nakupom
odprto od 10. - 12. ure in od 15. - 19. ure
sobota od 9. - 12. ure

Voščimo vam vesele božične praznike ter srečno, zdravo in uspešno novo leto 1991

Sprejemamo rezervacije za zaključene družbe in silvestrovanje ter se priporočamo za obisk!

GOSTILNA LOVEC
GORICE
tel.: 46-030

Frizerski salon

Jana Pavec
Podbrezje 60
064/70-753

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO!
Se priporočam za obisk!

TIMING

URARSKI SERVIS
TRGOVINA

Rudi Hlebec
Titov trg 1, Kranj,
tel.: 21-041

Prodaja ur Seiko, Junghaus, Zlatarne Celje in ostalih priznanih firm

EVROPSKA NOVOST:
radijsko vodene ure Junghaus iz Frankfurta
Odprto: od 9. do 12. in 15. do 18. ure, sobota od 9. do 12. ure

objavlja prosto delovno mesto
ADMINISTRATIVNEGA REFERENTA

Pogoji:

- višješolska izobrazba družboslovne smeri
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj
- aktivno znanje angleškega jezika, ter zaželeno pasivno znanje nemškega jezika
- obvladovanje oblikovanja besedil na osebem računalniku

Rok za zbiranje prijav je 8 dni od dneva objave, na naslov Iskra Telekom, o.s.o., Kranj, Ljubljanska c. 24 a, informacije po telefonu 28-861, int. 26-42.

SREDNJA GRADBENA ŠOLA
Cankarjeva 2, Kranj

Razpisna komisija Srednje gradbene šole Kranj razpisuje po 62. čl. statuta dela in naloge:

RAVNATELJA

Pogoji:

- da izpolnjuje osnovne pogoje po Zakonu o srednjem šolstvu
- 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu
- organizacijske sposobnosti.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja gradbena šola Kranj, Cankarjeva 2, z oznako na ovojnici »za razpisno komisijo«. Pričetek del in nalog 22. 3. 1991. Mandat traja 4 leta. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem razpisu.

TRGOVINA

LILA

BARVE LAKI
IN ČISTILA

Jezerska 121, Kranj
tel.: 34-770

NOVO
V PONUDBI:

snežne verige
- prodaja na dva čeka

Cenjenim potrošnikom in poslovnim prijateljem želiva vesele božične in novoletne praznike

Slavka in Janez Zupan

delovni čas: od 8. do 11. in 14. do 18. ure
sobota od 8. do 11. ure

25 let

Desetletja zaupanja in izkušenj

Kakovostno in hitro servisiranje - na zalogi rezervni deli

Servis **CANDY**
pralni stroji
Rajko Knific
Tončka Dežmana 4
Kranj
Tel.: 064/38-540

Vesele božične praznike in srečno novo leto

zolis
PODJETJE LAHKE OBUITVE
p. o. Strojarska 12, Ziri
Tel. 064-69-332

Komisijaska trgovina
METULJ
Janeza Puharja 1 KRANJ
Tel.: (064)38-681

EDINA
VIDEOTEKA
ODPRTA MED
PRAZNIKI
Odprto vsak dan od 16. do 20. ure

Anton Marolt
ZLATAR - PASAR
Titov trg 1, KRANJ

BOGATA IZBIRA
ZLATEGA
IN SREBRNEGA
NAKITA
IZDELAVA PO
NAROČILU -
TUDI
IZ PRINESENEGA
MATERIALA

Odprto:
od 8.30 do 13. ure in 16.
do 18. ure
sobota od 8.30 do 12.
ure
sreda dopoldne zaprto!

**FRIZERSTVO
IVANKA**

Seljakovo naselje 29
Stražišče - Kranj

Imamo novo
tel. št. 12-455

Odprto vsak dan
od 13. do 20. ure,
ob sobotah
po dogovoru!

KAJ PONUJA
SEMENARNA »PEHTA«
ZA BLIŽAJOČE SE
PRAZNIKE:

Poleg stalnega programa je PEHTA poskrbela:

- za razširjeno ponudbo prehrane in opreme za male živali
- za pestro uvoženo ponudbo božičnih in novoletnih venčkov, okraskov, umetnih smrečic, sveč...
- za uvožene umetne svilene rože vseh vrst
- za okrasno lončarijo, cvetlične lončke in korita

VABIMO VAS, DA NAS
OBIŠČETE NA
TOMŠIČEVI 30 V
KRANJU

med tednom od 9. do 13.
in od 14. do 18. ure, ob
sobotah od 8. do 12. ure

VOLNA & PLETENINE

BIANKA

VELIKA IZBIRA
VOLNE IN
MOHERJA ZA
PLETENJE

NOVO: unikatna
kolekcija pletenin za
slovesnejše priložnosti!

UGODNE CENE!
OBIŠČITE NAS IN
SE PREPRIČAJTE!

Blanka Kežmah
64000 Kranj, Cankarjeva 4
tel. 064/35 440

Tekstilno podjetje SUKNO Zapuže, p. o.,
Zapuže 10/a, 64275 Begunje

PREKLICUJE

Javno dražbo za odprodajo nepremičnin
objavljeno v Gorenjskem glasu dne 11. 12. 1990.

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, sestre, tete, babice, prababice,
tašče

MARIJE PERIC

roj. Ažman

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom,
znancem, prijateljem in vsem, ki ste na kakršenkoli
način pomagali, izrazili sožalje ter darovali cvetje
in sveče. Posebna zahvala gre dr. Sajevčevi in
g. župniku za lep cerkveni obred, sosedi Nežki in
pevcem. Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI

Naklo, 7. decembra 1990

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno
zapustila naša dobra mama, stara
mama, tašča, teta in sestrična

MARIJA SUŠNIK

roj. Knific

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, znancem,
prijateljem, sodelavcem Iskre — ERO, Iskre — MKD,
Iskre — TEL, OŠ Besnica ter OŠ Lucijan Seljak Kranj za
izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni
zadnji poti. Hvala tudi vsem, ki ste darovali za sv. maše,
g. župniku za lepo opravljen pogreb, cerkvenemu pevskemu
zboru in pevcem Društva upokojencev za zapete žalo-
stinke. Posebna zahvala tudi dr. Hostnikovi iz dežurne
zdravstvene ambulante Kranj. Še enkrat vsem in vsakemu
posebej iskrena hvala!

VSI NJENI

Zg. Besnica, 13. decembra 1990

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani smrti
naše dobre žene, mame, stare
mame in sestre

ŠTEFKE MEGLIČ

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, soso-
dom, znancem in sodelavcem BPT Tržič, Občine Tržič,
KS Tržič-mesto in društvu računovodskih delavcev Tržič
za prelepo cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni
zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. Zamanovi za takojš-
njo pomoč in Dializnemu oddelku bolnišnice Jesenice za
zdravljenje v času njene bolezni. Spoštovanje in hvalež-
nost izrekamo g. župniku za pogrebno svečanost in kvin-
tetu bratov Zupan za lepo zapete žalostinke.

ŽALUJOČI: Vsi njeni

V Tržiču, 15. decembra 1990

SPOMIN

*Utihnil je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce.
Ostali so le sledovi pridnih rok
in kruto spoznanje,
da se ne vrneš več!*

STANISLAVA ŠKERJANC

Mineva žalostno leto, ko nas je zapustila naša Slavka. Na Sveti večer je prenehalo
biti njeno srce, obnemele so njene pridne roke. Z bolečino in ponosom hranimo
spomin nanjo, vedno bo ostala v naših srcih. Neizmerno jo pogrešamo.

ŽALUJOČI: mož Tone, sin Peter, hčerka Mira

Dorfarjo, decembra 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage majke — dade

FRANČIŠKE LAMPE

roj. Markič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem,
sosedom, organizaciji ZB in drugim za izraženo so-
žalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji
poti. Zahvala tudi Aciju Puharju in Matevžu
Omanu za tople poslovilne besede. Vsem še enkrat
hvala!

ŽALUJOČI: otroci z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, strica
in tasta

FRANCA MALIJA

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem.
Posebej se zahvaljujemo gasilcem IGD Planike in GD
Kokrica, vsem sodelavcem OZG — DSSS Kranj, Planike
Kranj in Tekstilindusa Kranj. Vsa zahvala gre tudi zdrav-
stvenemu osebju bolnišnice Golnik in g. župniku za lep
pogrebni obred. Vsem, ki ste darovali cvetje in ga v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, še en-
krat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustila
naša sestra in teta

MILKA DEBELJAK

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijate-
ljem in znancem, ki ste se poslovili od nje. Zahvaljujemo
se tudi g. župniku iz Poljan za pogrebni obred. Posebna
zahvala pa dr. Debeljaku za skrb in pomoč ob boleznih.

VSI NJENI

Visoko, Log, 5. decembra 1990

V SPOMIN

*Nihče ne ve za bolečino,
odkar v našem domu Tebe ni,
a spomin nate vsak dan bolj in bolj
živi.
Solze, žalost, bolečina.
Te zbudila ni,
tihu nema je gomila,
kjer počivaš mirno Ti.*

SVETU-CVETU KABIČU

18. decembra 1990 je minilo 10 let, odkar si tragično in ti-
ho odšel od nas, dragi mož in ati. Vsem, ki ste ga ohranili
v lepem spominu in obiskujete njegov prerani grob, iskren-
na hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob tragični in boleči izgubi naše dobre žene, mame, stare
mame, sestre in tete

ANGELE ŽLEBIR

p. d. Prinčkove mame

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, prijateljem,
znancem in sodelavcem iz Gorenjskih oblačil Kranj, TT
Zvezda Kranj, tovarni Iskra — Števcu — umerjevalnica,
za podarjeno cvetje, denarno pomoč ter tople besede to-
lažbe. Hvala za ustno in pisno izrečena sožalja ter sprem-
stvo na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. kaplanu za lepo
opravljen obred, zvonarjem za zvonjenje ter pevcem iz
Cerkelj in Kokrice za ganljivo petje. Vsem, ki ste bili z na-
mi v težkih trenutkih, še enkrat iskrena hvala!

NJENI ŽALUJOČI: mož Francelj, sinova Janez in Franci,
hčerka Zofka z družinami ter ostalo sorodstvo

Dvorje, Mlaka, 13. decembra 1990

ZAHVALA

Ob boleči, prerani izgubi našega
moža, očeta, starega očeta, brata,
strica, svaka, botra in tasta

STANETA TERANA, st.

iz Šenčurja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem, znancem, sodelavcem Merkurja in Sklada, ki so z
nami sočustvovali, darovali cvetje, izrazili sožalje in ga
pospremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljuje-
mo dr. Bavdku in zdravstvenemu osebju bolnišnice dr. Pe-
tra Deržaja za vso skrb in zdravljenje, g. dekanu za lep po-
grebni obred, praporašem in govorniku Pavlu Drakslerju
za poslovilne besede. Še enkrat vsem iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Šenčur, 12. decembra 1990

ZAHVALA

V 73. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama,
stara mama in teta

PEPCA HAFNER

roj. Kolman

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem za izkazano sožalje, darovano cvetje in
spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala njenemu
zdravniku dr. Bavdku za dolgoletno zdravljenje. Zahvala
tudi dr. Kržišnikovi, dežurni ekipi ZD Kranj, bolnišnici
Golnik, govornikom, pevcem Svobode, lovskim rogi-
stom, praporščakom, organizaciji ZB Stražišče, LD Jošt in
DO Sava Kranj. Posebna zahvala LD Begunjski za poslo-
vilne besede in organizacijo lovskega pogreba.

VSI NJENI

Stražišče, 14. decembra 1990

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je nenadno zapustila naša dobra in skrbna
žena, mama, stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA MOLJ

roj. Likozar

p. d. Pernetova mama iz Vogelj

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom in botrom, sorodnikom, prijateljem, znancem, so-
vaščanom, sodelavcem Slovenijavina za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna za-
hvala velja tudi dr. Dragu Ažmanu za lajšanje njenih bolečin, g. župniku iz Vogelj, g. deka-
nu Slabetu za lepo opravljen obred, govorniku ter pevcem iz Predoselj za zapete žalostinke.
Še enkrat hvala vsem, ki ste našo dobro in skrbno mamo pospremili v tako velikem številu k
njenemu zadnjemu počitku in vsem, ki sočustvujete naši bridkosti in praznini, ki je nastala
med nami.

ŽALUJOČI: mož Franc, hčerki Vida in Milena z družino, sinova Stane in Marjan
z družinama, sestra Anica ter ostalo sorodstvo

Voglje, Suha, Kranj, 17. decembra 1990

Protestni shod stanovalcev

Premajhno znižanje stanarin

Radovljica, 19. decembra - Plakati, nalepljeni po stanovanjskih blokih Radovljice in še nekaterih drugih krajeh, so vabili stanovalce na protestni shod pred stavbo občinske skupščine. Ker so bile tudi zahteve, napisane na plakatu - znižanje stanarin na junijsko raven, doživljenska pravica do stanovanj, enoodstotni popust pri odkupu stanovanj za vsako leto delovne dobe - dokaj mikavne, se je okrog štirih popoldne pred občinsko stavbo zbralo več kot sto stanovalcev, ki so čakali, kdaj bo organizator protestnega shoda stopil prednje in jih povedel po poti hlapca Jerneja, da bi skupaj poiskali pravico.

Organizatorja pa ni bilo, se pogajali predstavniki občinske skupščine in njenega izvršnega sveta, in čeprav jim je kasneje zagrozil, da v skupščini ne bo populističnega mitinga, so se umirili šele potem, ko so se pojavili trije možje v modrem. Izvolili so sedemčlansko zastopstvo, ki se je po končani seji sestalo z županom Vladimirjem Černetom, predsednikom izvršnega sveta Jožetom Resmanom in direktorjem Alpdoma Jožetom Kapusom. Od-

bor pod vodstvom Branka Kornuta je zahteval, da se stanarine vrnejo na junijsko raven in da se vsa stanarina, ki je bila pobrana od tedaj dalje, poročna z obrestmi vred in upošteva v naslednjih mesecih, da se pri odkupu družbenih stanovanj za vsako leto delovne dobe upošteva dwoodstotni popust (nič več enoodstotni), zahtevali pa so odgovore še na nekatera druga vprašanja (dimnikarske in komunalne storitve, plačilo elektrike). Vodstvo občine je seznanilo odbor stanovalcev s sklepi občinske skupščine (20-odstotno znižanje stanarin v naslednjih treh mesecih v primerjavi s sedanjimi), sicer pa je bilo dogovorjeno, da bo izvršni svet problematiko stanarin ponovno obravnaval in proučil možnost še večjega znižanja stanarin. ● C. Z.

Zbor Sivih panterjev

Upokojeni terjajo le svoje

Kranj, 19. decembra - Napovedan zbor Sivih panterjev je bil deležen skromnega odziva. Kdove ali zato, ker je bilo že dovolj predplebiscitnih zborovanj, ali pa je kritičnost Sivih do najbolj vitalnih vprašanj upokojencev obrusila zadnja napoved, da se bodo povečale pokojnine.

O možnostih 350.000 slovenskih upokojencev po plebiscitu je zbranim spregovoril dr. Vladimir Stiasny, občinski odbornik. Če si upokojeni od oblasti ne bodo uspeli izboriti (ne izprostiti) dostojnih pokojnin, ki jim pripadajo glede na njihovo minulo delo, morajo nastopiti organizirano. Opozoril je na veliko politično moč upokojencev, ki sicer predstavljajo petino glasovalnega telesa v Sloveniji. Na volitvah so svoje interese sicer vezali na Demos in posameznikom prepustili, za koga naj glasujejo, na prihodnjih pa naj bi nastopili z lastno stranko in kandidati za parlament. O tem je razmišljal tudi Vitomir Gros, predsednik kranjske skupščine, ki je pozdravil zborujoče. Govoril pa je tudi o privatizaciji, kjer naj tudi upokojenici izterjajo svoj delež, in seveda o plebiscitu.

Ljubica Erjavec je dejala, da po plebiscitu upokojenici ne bodo ostali brez pokojnin (boje se zlasti tisti s tujimi, vendar so te plod mednarodnih pogodb, zato se starejšim ni bati). Če bo v kasnejši samostojni Sloveniji produktivnost sčasoma večja, si lahko obetajo tudi povečanje zdaj precej nizkih prejemkov. Sicer pa je predlagala, naj bi upokojeni ne plačevali več zdravstvene participacije, tudi davka od pokojnine naj bi ne bilo, pokojnine same pa bi po njenem

morale iti v smeri izenačevanja, češ da imamo tako ali tako vsi enake želodce. Ustanovi naj se tudi pomoč nemočnim, ki bi jo lahko izvajali brezposelni, namesto da jim država plačuje podporo.

Zboru se je pridružil tudi predsednik glavne odbora Sivih panterjev mag. Dragan Černetič, ki je nanizal delovanje organizacije od začetka do danes, zlasti zadnje obdobje dogovarjanja z vlado glede usklajevanja pokojnin. Medtem ko je skupščina (po medzborovskem usklajevanju) sprejela, da se pokojnine povečujejo dvakrat letno, vmes pa le, če osebni dohodki porastejo nad pet odstotkov, se upokojeni glasno zavzemajo za prejšnji sistem sprotnega usklajevanja, saj bodo po novem pokojnine realno precej padle. Govoril je tudi o igri statistike, ki je vladi dala drugačen izračun, kolikšna so povprečna razmerja med pokojninami in plačami, kot pa upokojencem. Slednji zelo vdanost prenašajo manipulacije, ki zadevajo njihova življenjska vprašanja, ker se premalo zavedajo svoje politične moči. Toda Sivi panterji napovedujejo, da bodo bojevitiji, saj jih poleg zanje v marsičem nesprejemljive pokojninske zakonodaje čaka še spopad v davčni, stanovanjski in zdravstveni zakonodaji. ● D. Z. Žlebir

Novinarski večer na Breznici Priznanje v prave roke

Ne le zaradi uresničenih nalog, tudi živahna dogajanja na različnih področjih dejavnosti v krajevni skupnosti Žirovnica potrjujejo, da "gre" tudi tokrat naše priznanje v prave roke. V sredo zvečer je na primer DPD Svoboda v krajevni skupnosti z otvoritvijo razstave domačih likovnikov uresničilo tudi svoj program dejavnosti.

Jutri zvečer torej na svidenje na novinarskem v dvorani na Breznici.

Danes popoldne bo gost na predplebiscitarnem zboru predsednik Slovenije Milan Kučan

Pogovor bo vodil glavni in odgovorni urednik kranjskega radia Dušan Rogelj

Javna tribuna, na kateri bo predsednik spregovoril o slovenski državnosti in samostojnosti ter odgovarjal na vaša vprašanja, bo ob 16. uri v sobi številka 15, v stavbi kranjske občinske skupščine. Vabljeni

Sindikalno silvestrovanje odpade

Kranj, decembra - Velikega sindikalnega silvestrovanja, ki ga je Svet kranjskih sindikatov načrtoval na Gorenjskem sejmu, žal odpade. Peščica ljudi, ki je vendarle kupila vstopnice, jih lahko vrne in dobi vrnjen denar pri svojem sindikalnem poverjeniku ali pri obeh agencijah.

KRIMINAL

Policija zasačila vlomilca

Kranj, 20. decembra - 18. decembra ob 22. uri sta prišla dva osumljenca do bencinske črpalke ob magistralni cesti v Radovljici, vlomila vanjo in nameravala priti do denarja v blagajni. Pri "delu" ju je zasačila patrulja iz radovljiške policijske postaje. Policisti so enega prijeli, medtem ko je drugi razbil stekleno steno na drugi strani črpalke, pobegnil in se še skriva. Osumljenca nista domačina; eden od njiju stanuje v Ljubljani, drugi pa je prišel k njemu na obisk.

Klekljanje na Žirovskem

Žiri, 20. decembra - Klekljarji, klekljarice in ljubitelji lepih čipk so to soboto, 22. decembra, ob 14. uri vabljeni na osnovno šolo v Žiri. Čipkarska šola Žiri, Zlati konjički in turistični podmladek namreč pripravljajo srečanje klekljarskih generacij na Žirovskem. Za praznično razpoloženje so pripravili tudi razstavo in kulturni program. ● V. S.

Žabnica, 19. decembra - Dva učenca osnovne šole v Žabnici, tretješolec Simon Kalan in drugošolka Urška Kurnik ter njen stari oče Tone Rupar so prejšnji torek rešili življenje utaplajoči se ženski. Otrokoma, ki imata veliko zaslug, da se je Francka Kržišnik s Šutne tako rekoč drugič rodila, so v šoli priredili majhno slovesnost, domače gasilsko društvo pa jima je podelilo priznanji. Tone Rupar, tudi zaprišežen gasilec, pa na pobudo istega društva in občinske gasilske zveze kandidira za odlikovanje za hrabrost Gasilske zveze Slovenije. Na slovesnost so prišli tudi Franc Košnjek, poveljnik občinske gasilske zveze v Kranju, ravnatelj centralne šole Lucijana Seljaka Viktor Konjar in predsednik KS Marko Hafner. Foto: G. Šinik

Nov market Živil

Bled, 20. decembra - Jutri, v soboto, 22. decembra, ob 9. uri bodo kranjska Živila odprla povečan in prenovljen market Center Bled na Ljubljanski ulici. Nov market je pridobitev za potrošnike pa tudi za zaposlene, ki vabijo na otvoritev. ● V. S.

Nadstrankarski odbor za propagando plebiscita strank v občini Kranj vabi vse občane na kulturno predplebiscitno prireditev:

»DA ZA SLOVENIJO« prireditev bo v petek, 21. 12. 1990, ob 18. uri v Gimnaziji Kranj.

Prazniki na Jesenicah

Jesenice, decembra - Zveza prijateljev mladine Jesenice, Zveza kulturnih organizacij in TVD Partizan, bodo v tednu od 24. do 28. decembra v prostorih TVD Partizan odprli ustvarjalno delavnico za jeseniške osnovnošolce. Od 9. do 12.30 bodo tam družabne plesne igre, učenje novoletnih in prazničnih pesmi, izdelovanje okraskov za novoletno jelko, prazničnih okraskov in dedka Mrza. Delavnico bodo vodili mentorji. Dnevni prispevek za udeležbo je 10 dinarjev. Vse tri organizacije pa pripravljajo tudi program za drugi del šolskih počitnic konec januarja, ki bo bolj športno obarvan.

Še nekrat odlog BPT

Tržič, 18. decembra - 28. decembra bo BPT že tretjič pred blokado, ki se ji mora izogniti, če noče v stečaj. Člani izvršnega sveta so tudi tokrat odobrili odložitve plačila prispevkov ob novembrskih osebnih dohodkih.

Prebroditi blokado je ponovno cilj vodstva BPT, da bi vendarle ohranili podjetje živo za italijanskega partnerja, ki bi kasneje podjetje dokapitaliziral in moderniziral proizvodnjo. Tokrat čaka BPT menda najtrši oreh, kajti zbrati morajo vsega 17 milijonov dinarjev. Izvršni svet jim je trenutno pomagal torej z 2 milijona, s približno enakim zneskom bo pomagala z odlogom prispevkov republika, dobre 3 milijone bi pridobili z odlogom plačila SPIZ. Pri nekaj upnikih bodo skušali doseči umik akceptnih nalogov in skušali bodo izterjati čimveč plačil za svoje izdobljeno blago. Računajo pa tudi na pomoč banke in tudi republike, ki jim je ob polletju že pomagala z 12 milijoni dinarjev.

Ta čas se v BPT pripravljajo tudi kadrovske spremembe vodstva; prvi razgovori kažejo, da je novo vodstvo naredilo program stečaja, ki pa bi ga s pomočjo banke preinili skozi stečajni postopek ne da bi prišlo do likvidacije. Bati pa se je, da se na tak način likvidaciji ne bo dalo izogniti, zato bodo po vsej verjetnosti, če se bo le dalo, vztrajali na ohranjanju živega podjetja. Tokrat so člani izvršnega sveta ugotavljali, da se stvari vendarle že predolgo vlečejo, da bi morali prej ukrepati s prevzemom tovarne italijanskega partnerja; možnosti za tak postopek so se nazkazovale že aprila letos. ● D. Dolenc

Prefrigana kraja gum v Savi

Množične reklamacije zbudile sum

Kranj, 20. decembra - Na pobudo odgovornih delavcev iz kranjske Save so kriminalisti UNZ Kranj 3. decembra začeli raziskovati vzroke nenavadno množičnih reklamacij sicer kvalitetnih savskih avtoplaščev. Priprli so referenta za reklamacije v Avtopnevmatiki Franca V. in štiri njegove zunanje sodelavce. Njemu in trojici je preiskovalni sodnik podaljšal pripor. Kazenske ovadbe, naslovljene na javno tožilstvo, Franca V. bremenijo kaznivih dejanj zlorabe položaja in pravic odgovorne osebe ter ponarejanja in uničevanja uradnih listin, njegove pomočnike pa sodelovanja in napeljevanja k temu.

Franca V. in sodelavci so na dokaj prefrigan način kradli gume v Savi. Začelo se je pred poldrugim letom. Franc V. je na podlagi reklamacijskih listov izpolnjeval lažne reklamacijske zapisnike. "Slabe" gume naj bi, skupaj z reklamacijskimi listi, praviloma prišle nazaj v tovarno, kjer bi moral referent v kontroli kvalitete dela ugotoviti, zakaj so slabe. Ta člen je odpadel; niti gume niti reklamacijskih zapisnikov v proizvodnjo ni bilo. Franc V. je uporabil le imena kupcev, ki so dejansko obstajali, vendar gum niso reklamirali.

Reklamacijski list je osnova za izdajo odpremnice, s katero se v tovarniškem skladišču prevzemajo gume. Za to delo je imel Franc V. več pomagačev, med njimi avtoprevoznika Janeza S. iz Ljubnega in Afonza R. z Mlake, ki sta v tovarni prevzemala ukradene gume in jih dostavljala kupcem. Izkupiček so si razdelili na tri dele. Razen te trojice je v priporu tudi Mirko H. iz Trzina, ki je skrbel za razpečevanje gum.

Kriminalisti so tatinsko družino očitno presenetili, saj so pri njih doma in v raznih skladiščih zasegli za 1,2 milijona dinarjev gum, medtem ko gre celotna vrednost nakradenega v več milijonov. Preiskava še ni končana, preverjajo več kot sto reklamacijskih zapisnikov in čakajo na odgovore iz firm iz vse Jugoslavije, ki so se v zapisnikih pojavljale kot reklamanti. Raziskujejo tudi morebitno vpletenost savske trgovine. ● H. Jelovčan

Proti petardam

Kranj, 20. decembra - Sekretariat za notranje zadeve občine Kranj nam je sporočil, da bo v dneh pred božičnimi in novoletnimi prazniki postril nadzor nad uporabo petard in drugih eksplozivnih sredstev. Opozarja, da je uporaba teh sredstev prepovedana in kazniva po zakonu o prekrških zoper javni red in mir in ustreznem občinskem odloku, razen tega pa tudi skrajno nekulturna in nevarna. Storimo vse, pravi sporočilo, da si bomo lahko zaželeli zares srečne in zadovoljne predveč, predveč pa mirne praznične dni. ● H. J.